Nr. 3. **Warszawa, dnia 1 września 1925 r.** **Rok VIII.**

DZIENNIK URZĘDOWY
MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Prenumerata roczna 3 zł. **Cena egzemplarza 60 gr.**

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat Nr. 69. Telef. 86-44.
Adres Administracji: ul. Senatorska Nr. 16, Komisarjat Rządu. Telef. 87-02.

TREŚĆ:
Obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych . . . . poz. 356
Okólniki i pisma okólne . . . . „ 357—383
Obwieszczenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych . . . . „ 384—416
Dział personalny:
1) Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych . . . . „ 417
2) Ruch służbowy . . . . „ 418

Obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

356.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 sierpnia w sprawie zmiany nazwy gminy Kustyń.

Niniejszem zmieniam nazwę gminy „Kustyń“, pow. Równo na „Aleksandrja“.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Raczkiewicz.*

Okólniki i pisma okólne.

357.

Pismo okólne z dn. 30 czerwca 1925 r. Nr. SZ. 4356/25 do wszystkich P. P. Wojewodów (z wyjątkiem P. Wojewody Śląskiego) i P. Delegata Rządu w Wilnie w sprawie wzoru statutu, zawierającego etat stanowisk służbowych pracowników związków komunalnych i wyjaśnienia do rozp. Pr. Rzp. z dnia 30/XII. 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 118, poz. 1073).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła w załączeniu wzór statutu, zawierającego etaty stanowisk służbowych dla pracowników związków komunalnych.

Zechce Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu) zarządzić niezwłoczne rozesłanie tych wzorów wszystkim związkom komunalnym na obszarze podległego Panu Województwa z zaleceniem wzięcia ich za podstawę przy uchwalaniu statutów w myśl § 20 rozporządzenia Prezydenta Rzp. z dnia 30/XII 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 118, poz. 1073).

O ile statuty te zostały już przez poszczególne związki komunalne uchwalone i zatwierdzone przez władzę nadzorczą a nie odpowiadają ściśle postanowieniom powołanego wyżej § 20 rozporządzenia, należy je uzgodnić z niniejszym statutem wzorowym.

Przy ustalaniu liczby etatów w poszczególnych związkach komunalnych kierować się należy rzeczywistemi potrzebami dotyczącego związku. Etaty, wyszczególnione w przyległym wzorze statutu i omówione w dalszym ciągu niniejszego reskryptu, podane są tylko przykładowo i posłużyć mają związkom komunalnym jako wskazówka przy ustalaniu ich indywidualnych etatów; nie mogą one w szczególności być traktowane jako norma obowiązująca dla tych związków, w których faktyczna liczba pracowników jest mniejszą, aniżeli podana we wzorze statutu. Niemniej jednak Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, że przykłady te oparte zostały na spostrzeżeniach Wojewódzkich Komisyj Oszczędnościowych oraz na doświadczeniu Departamentu Somorządowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, stanowić zatem mogą wzór—wprawdzie nie obowiązujący—ale miarodajny. Pewną miarę i dalszą wskazówkę co do liczby etatów w poszczególnych związkach komunalnych dać mogą Panom Wojewodom dotyczące tych związków opinje odnośnych Wojewódzkich Komisyj Oszczędnościowych.

Działów specjalnych, wymienionych przykładowo w § 2 wzoru statutu, nie należy traktować jako wskazówki do tworzenia odpowiadających tym działom wydziałów i osobnych biur w zarządach związków komunalnych. Osobne wydziały mogą istnieć w niektórych związkach komunalnych i muszą istnieć np. w miastach wielkich i w krajowych związkach komunalnych, ale nie powinny z reguły być tworzone w innych związkach komunalnych. Ale i w tych związkach komunalnych, gdzie niema takich osobnych wydziałów, należy etat ułożyć wedle działów, które dany związek w swej działalności uwzględnia i w działach tych wymienić odpowiednie etaty. Niepotrzebny jest zasadniczo tylko podział na działy w gminach wiejskich w mniejszych gminach miejskich.

Oczywiście dokładne określenie wytycznych co do liczby etatów w poszczególnych związkach komunalnych nie da się przeprowadzić. Największych trudności w tym względzie nastręczają gminy miejskie, bo liczba etatów stanowisk służbowych w gminach miejskich zależy od wielu czynników, w pierwszym zaś rzędzie od liczby ludności i od indywidualnego stanu gospodarczego poszczególnych miast, a już choćby te dwa czynniki wytwarzają wielką różnorodność co do charakteru tych miast, której wynikiem musi być rozmaitość pod względem liczby i kwalifikacyj pracowników. Ustalenie etatu stanowisk służbowych dla gmin miejskich, zwłaszcza większych, może być zatem przeprowadzone tylko po zbadaniu w każdym poszczególnym przypadku warunków bytu danej gminy miejskiej i na podstawie znajomości lokalnych stosunków w tejże gminie. Z materjału, dostarczonego przez Wojewódzkie Komisje Oszczędnościowe, można jednakże wyciągnąć pewne wnioski które przy ustalaniu etatów stanowisk służbowych nawet w gminach miejskich, zwłaszcza mniejszych, posłużyć mogą za wskazówkę.

Opierając się na tym materjale, przyjąć można dla miast, liczących do 5.000 mieszkańców, liczbę 3 pracowników, jako wystarczającą. W liczbie tej znajdzie się:

1) sekretarz — referent,
2) utzędnik rachunkowy,
3) kancelista — poborca podatkowy.

Urzędnik rachunkowy prowadziłby zarazem kasę, a funkcje kontrolne nad kasą wykonywałby sekretarz lub też któryś z członków zarządu (burmistrz lub ławnik). Członkowie zarządu w takich miastach powinni wogóle pełnić część funkcyj z zakresu administracji miejskiej, zwłaszcza zaś zawodowi członkowie zarządu: w szczególności burmistrz w małem mieście powinien być faktycznym kierownikiem biura miejskiego. Oczywiście w takich razach może być liczba pracowników odpowiednio jeszcze mniejsza,

W miastach od 5 do 10 tysięcy mieszkańców, liczba pracowników powinna wynosić około 4, zaś w miastach od 10 do 25 tysięcy około 8. W tej ostatniej liczbie znaleźliby się:

1) sekretarz — referent,
2) pomocnik referenta,
3) rachmistrz,
4) kasjer,
5) technik budowlano — drogowy,
6) kancelista,
7) poborca podatkowy,
8) maszynistka.

Oczywiście wśród miast o wymienionej wyżej liczbie ludności mogą być takie, których gospodarka jest wyraźnie zróżniczkowana na działy, o których mowa była wyżej. W etacie takich miast powinny być te działy uwzględnione podobnie jak to przykładowo podano we wzorze statutu dla powiatowych związków komunalnych i jak to uczynić należy w miastach, liczących ponad 25.000, szczególnie zaś w miastach wydzielonych z powiatów.

Przy ustalaniu etatów posiłkować się można wreszcie ustosunkowaniem wydatków na administrację osobową do ogólnej sumy wydatków; tu można się znowu oprzeć na opinjach Komisyj oszczędnościowych, z których wynika, że stosunek ten w małych gminach miejskich nie powinien przekraczać 15%.

Łatwiejszem już będzie ustalenie etatów stanowisk służbowych w powiatowych związkach komunalnych i w gminach wiejskich b. zaboru rosyjskiego.

Zestawiając opinje poszczególnych Wojewódzk. Komisji Oszczędn., dochodzi się do wniosku, że liczba pracowników w dziale administracji ogólnej Wydziału Powiatowego normalnie wynosić powinna 6 osób. W skład tej liczby wchodzą:

1) sekretarz,
2) inspektor samorządu gminnego,
3) kasjer,
4) rachmistrz,
5) kancelista,
6) maszynistka.

Z wymienionych pracowników może być kasjer równocześnie referentem podatkowym. W powiatach o mniej intensywnej gospodarce może być wystarczająca liczba 5 pracowników. W razie znaczniejszego rozrostu czynności powiatowego związku komunalnego oraz zależnie od liczby ludności i wchodzących wskład powiatów jednostek administracyjnych — może być liczba pracowników większa, niż 6, niepowinna jednakże zasadniczo przekraczać 8.

Podkreślić również należy, że w sprawie stosunku administracji ogólnej powiatowego związku komunalnego do administracji poszczególnych działów, w szczególności administracji drogowej i szkolnej, Komisje Oszczędnościowe wypowiedziały się naogół za prowadzeniem wszystkich czynności biurowych i rachunkowych tych działów przez biuro Wydziału Powiatowego i za skasowaniem odrębnych biur działów specjalnych tam, gdzie one istnieją. Tezę tę należy zatem wziąć pod uwagę przy ustalaniu etatu stanowisk służbowych pracowników powiatowych związków komunalnych. Naturalnie należy jednak zaniechać łączenia biur w przypadkach, gdzie takie połączenie ze względów technicznych byłoby bardzo utrudnione (np. biuro drogowe mieści się w osobnym lokalu z powodu istotnego braku miejsca w lokalu biura Wydziału Powiatowego) lub gdzieby takie połączenie biur nie spowodo-

wało faktycznie żadnej oszczędności lub było szkodliwe dla organizacji dotyczącego działu

Odnośnie do rozmieszczenia etatów stanowisk służbowych w poszczególnych działach gospodarki samorządu powiatowego zauważa Ministerstwo Spraw Wewnętrznych — pozatem, co w tej mierze nadmieniono wyżej w zastosowaniu do wszystkich związków komunalnych — co następuje:

Nie każdy z tych działów będzie miał osobny etat względnie osobnego referenta. Jest to w powiatowym związku komunalnym tem mniej potrzebne, że prowadzenie niektórych działów i referowanie dotyczących spraw w Wydziale i Sejmiku może być powierzone poszczególnym członkom Wydziału powiatowego. Z reguły np. niepotrzebne są przy Wydziałach powiatowych osobne etaty referentów opieki społecznej oraz instruktorów rolniczych. Nadto w działach, dla których konieczne jest stworzenie osobnych etatów zawodowych pracowników, należy przy sposobności ustalania tych etatów zrewidować dokładnie ich liczbę w stosunku do zadań, jakie ten dział wykonywa. Tak np. w dziale drogowym — zgodnie z opinjami Departamentu Drogowego Min. Robót Publicznych oraz Komisyj Oszczędnościowych powinien wystarczyć: 1 inżynier na długość dróg szosowych do 100 km., 1 technik na 100—150 km. dróg, 1 drogomistrz na 40 - 60 km., 1 dróżnik na 5—7 km.

Z powyższem łączy się sprawa sposobu wykonywania poszczególnych zadań gospodarki samorządu powiatowego. W sprawie tej należy mieć na uwadze, że nie wszystkie zadania tychże działów muszą być podejmowane przez samorząd powiatowy we własnym zarządzie. Przeciwnie — dążyć należy do przekazywania w jaknajszerszej mierze tych zadań dobrowolnym organizacjom społecznym (np. spraw rolnych — kółkom rolniczym, spraw opieki społecznej — instytucjom opieki społecznej i t. p.), udzielając im subwencyj na ścisle określone cele i żądając szczegółowych terminowych sprawozdań co do sposobu zużycia tych subwencyj. Będzie się to często odbywało w formie normalnej umowy z odnośną instytucją społeczną, w której to umowie zastrzeżone będzie dla związku komunalnego prawo wykonywania kontroli nad dysponowaniem subwencji oraz prawo domagania się szczegółowych sprawozdań w tym względzie. Subsydjowane powinny być tylko takie instytucje społeczne, które swoją dotychczasową działalnością dają gwarancję, że subwencji użyją tylko na realne cele swej działalności, a nie np. na utrzymanie swego personelu. Z subsydjów nie powinny być w żadnym razie pokrywane koszty administracji instytucji subsydjowanych.

Sprawie tej poświęcono wyżej specjalną uwagę dlatego, gdyż Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ma przed oczyma smutny przykład, jak nieproduktywnie zużywana bywa pomoc materjalna, udzielona instytucjom społecznym; jeden z Sejmików mianowicie asygnował w r. 1924 Okręgowemu Związkowi Kółek Rolniczych 7.400 zł. subsydjum. Subsydjum to wyniosło 98.5% dochodów Związku K. R. Związek ten użył ze swych dochodów; 0.5% na popieranie rolnictwa, 40% na djety zarządu, płace personelu i kancelarję, a 60% wogóle wydać nie potrafił i przeniósł na rok 1925.

Przy ustalaniu liczby etatów w gminach wiejskich b. zaboru rosyjskiego wskazówki pewne dać mogą wyniki ankiety. urządzonej w roku ubiegłym przez Centralny Związek Pracowników Administracji Gminnej i przez Biuro Pracy Społecznej, poparte opinjami Wojewódzkich Komisyj Oszczędnościowych. Wedle nich liczba pracowników w urzędach gminnych winna być następująca:

W gminach z ludnością do 4.000 — 1 pisarz i ewent. 1 praktykant biurowy; w gminach z ludnością ponad 4—7 tysięcy — 1 pisarz i 1 pomocnik; w gminach z ludnością ponad 7 — 10 tysięcy — 1 pisarz i 2 pomocników, lub też 1 pisarz, 1 pomocnik i 1 praktykant biurowy.

W gminach jeszcze większych może być liczba pomocników pisarza względnie praktykantów biurowych odpowiednio zwiększona i to w takim mniej więcej stosunku, że na każdych następnych 5.000 mieszkańców wypaść powinien 1 pracownik.

Stosunek służbowy praktykanta do gminy powinien być oparty na umowie prywatnej, ponieważ zaś dopuszczenie do praktyki w urzędzie gminnym odbywa się w bardzo rozmaitych warunkach i różne są stanowiska praktykantów (są np. praktykanci bezpłatni, których urząd gminny dopuszcza do praktyki na ich prośbę i w ich interesie, gdzieindziej jednak znowu praktykanci zaangażowani są przez gminę i pełnią funkcje pomocników pisarzy) nie należy ich zasadniczo wyszczególniać w etacie, ani też zaszeregowywać ich do grup uposażenia.

Co do wymaganych dla poszczególnych etatów kwalifikacyj, podanych przykładowo we wzorach § 2-o statutu, zauważa Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, co następuje:

Poziom wykształcenia, określonego dla sekretarza wydziału powiatowego, może być ewentualnie niższy (ukończone średnie wykształcenie) w małych powiatach, względnie w powiatach o słabszym rozwoju gospodarczym. To samo odnosi się do rachmistrza, który w każdym razie powinien jednak posiadać przynajmniej 6 klas szkoły średniej. Kasjer może być równocześnie referentem podatkowym, w takim jednak razie należałoby się od niego domagać ukończonego wykształcenia średniego. Naturalnie od poziomu wykształcenia (poza praktyką) zależeć będzie przyznanie stosownej grupy uposażenia. Przytem uzupełniać się mogą wzajemnie poziom wykształcenia i czas praktyki.

Ogólnie przyjąć należy, iż w razie posiadania przez pracownika wyższego od wymaganego dla danego etatu przygotowania szkolnego okres praktyki może być odpowiednio zmniejszony. W razie zaś braku dostatecznego przygotowania szkolnego (co jednakże zasadniczo dopuszczalne jest tylko w stosunku do pracowników dotychczasowych) wymagać należy dłuższej praktyki.

Co do kwalifikacyj, wymaganych od pisarza gminnego, względnie jego pomocnika, zauważa Ministerstwo, że na równi z kursami

wymienionemi w § 2 wzoru statutu mogą być stawiane kursy wojewódzkie dla pisarzy gminnych, których program stoi na równi z programem kursów wymienionych w § 2-gim i które jako takie uzna Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Odnośnie do grup uposażenia, przewidzianych dla poszczególnych etatów należy przy zatwierdzaniu statutu baczyć na ścisłe stosowanie odnośnych przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej względnie rozporządzenia wykonawczego, jak również na to, ażeby przy ustalaniu tych grup związki komunalne nie schodziły poniżej pewnego minimum wynagradzania pracowników.

Grupy, wymienione w przykładach we wzorze statutu, uważać należy jako normalne, jednak oczywiście nieobowiązujące bezwzględnie i powszechnie. Miarodajne i obowiązujące są ramy, stworzone w tym, względzie w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej; w tych ramach mieścić należy poszczególne etaty przy uwzględnieniu indywidualności odnośnych związków komunalnych i wymogów kwalifikacyjnych, przywiązanych do etatów.

Pozatem jest zrozumiałe, że przyjmowani na poszczególne etaty pracownicy niekoniecznie muszą otrzymać odrazu uposażenie wedle grupy, przywiązanej do danego etatu, szczególnie, jeżeli ci pracownicy nie będą mieli odpowiedniej poza sobą praktyki. Sekretarz powiatowy np. ma możność dojścia do VI grupy uposażenia, a przy zastosowaniu § 19 rozporządzenia nawet do grupy V, służbę swoją na stanowisku sekretarza może jednak rozpoczynać od grupy VIII lub nawet w powiatach małych i słabych ekonomicznie od grupy IX.

We wzorze zaznaczono przy niektórych stanowiskach, że wysokość uposażenia określić ma umowa związku komunalnego z dotyczącymi pracownikami. Chodzi w odnośnych przypadkach o to, ażeby nie zaszeregować do grup uposażenia, tych pracowników, którzy podpadają raczej pod pojęcie robotników. W skład ich wynagrodzenia wchodzi zwykle nietylko pewna kwota pieniężna, ale i pewne świadczenia w naturze, np. u gońca i woźnicy umundurowanie, mieszkanie i t. p. Rodzaj i wysokość wynagrodzenia tych pracowników reguluje zwykle umowa. Opierając się na budżetach związków komunalnych, uważa Ministerstwo za wystarczającą następującą przeciętną normę wynagrodzenia u niektórych tego rodzaju pracowników: goniec—60 zł. miesięcznie i umundurowanie, woźnica—80 zł. miesięcznie i umundurowanie, dróżnik—50 zł. miesięcznie i mieszkanie lub też inne świadczenia w naturze (np. prawo wypasu bydła w rowach przydrożnych, użytkowanie przydrożnych pasów gruntu i t. p.). Norm tych nie należy naturalnie uważać jako bezwzględnie obowiązujących we wszystkich związkach komunalnych, bo jeżeli np. goniec (wzgl. woźny) będzie człowiekiem starszym, posiadającym rodzinę, może mieć i inne jeszcze świadczenia w naturze (np. mieszkanie) lub też wyższe wynagrodzenie miesięczne; normy powyższe służyć mają zatem raczej tylko, jako wskazówka przy normowaniu tego rodzaju wynagrodzeń. Jeżeli chodzi o dróżników—za wzór może służyć sposób unormowania wynagrodzeń dla dróżników na drogach państwowych.

Co do grup uposażenia inżyniera, lekarza sanitarnego (szpitalnego) i lekarza weterynaryjnego zauważa Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, że wysokość ich uposażenia zależy w każdym poszczególnym przypadku - poza ich kwalifikacjami osobistemi i czasem praktyki — od tego, w jakiej mierze poświęcają oni swój czas i swoją pracę odnośnemu związkowi komunalnemu. Stosunek tych pracowników do związku kumunalnego (powiatowego zw. kom. większej gminy miejskiej) może być dwojaki: albo są oni wyłącznie pracownikami komunalnymi, albo też pozostają na służbie państwowej na terytorjum danego związku komunalnego i obok swoich obowiązków służbowych, pełnionych w tym charakterze, spełniają również odnośne funkcje swojego zawodu na rzecz związku komunalnego. W pierwszym przypadku uposażenie ich będzie obliczane wedle stosownych grup uposażenia funkcjonarjuszów państwowych, przyczem pod uwagę brać należy, że np. lekarz sanitarny, czy lekarz weterynarji znaczną część swojego czasu poświęcać będzie jednak praktyce prywatnej, uposażenie zatem, otrzymywane od związku komunalnego, nie będzie główną, ale nie jedyną podstawą jego bytu, w przypadku zaś drugim należy przyznać takiemu pracownikowi jedynie odpowiednie odszkodowanie za jego pracę; odszkodowanie to nie powinno przekraczać 50% ich uposażenia, otrzymywanego z kasy państwowej.

W związku z tem zaznacza Ministerstwo, że powierzenie funkcyj komunalnych rządowemu inżynierowi powiatowemu, czy też lekarzowi lub weterynarzowi nastąpić może tylko wtedy, gdy oni poza swojemi obowiązkami służbowemi rozporządzają dostatecznym czasem, który pozwala im podjąc się pracy w związku komunalnym, następnie — gdy im ich służbowa władza przełożona udzieli na to wyraźnego zezwolenia, wreszcie, gdy związek komunalny tą drogą osiągnąć może istotną oszczędność.

W końcu zauważa się, że np. komunalny lekarz szpitalny powinien być w zasadzie jednocześnie administracyjnym kierownikiem szpitala i że przyjmowanie osobnego, fachowego kierownika może być praktykowane tylko w wielkich zakładach szpitalnych.

Odnośnie do sprawy dodatku komunalnego, zauważa Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, co następuje:

Dodatek komunalny związki komunalne mogą, ale nie muszą przyznać swoim pracownikom. W razie przyznania dodatku — wysokość jego może być różna w różnych związkach komunalnych i zależy od uznania związku komunalnego i władzy nadzorczej; nie może tylko przekraczać 15% (we Wschodnich Województwach Kresowych 25%) poborów pracowników. Dodatek komunalny pomyślany był w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej jako ekwiwalent dla pracowników komunalnych za te ulgi i beneficja, które są przyznane funkcjonarjuszom państwowym, a których nie mają pracownicy komunalni. Wśród nich jest np. pomoc lekarska

dla funkcjonarjuszów państwowych i ich rodzin i pomoc szkolna dla dzieci tych funkcjonarjuszów. Są jednak związki komunalne, które przewidują tego rodzaju świadczenia na rzecz swoich pracowników, oczywiście więc w takich związkach dodatek komunalny powinien być odpowiednio niższy.

Wyrażenie § 17 rozporządzenia wykonawczego, że związki komunalne „powinny" powziąć uchwałę w sprawie dodatku komunalnego nie oznacza wcale dla tychże związków przymusu uchwalenia dodatku. Wynika to jasno z § 21 rozp. Prez. Rzeczypospolitej Polskiej („może być przyznany") jak i z dalszego ciągu § 17 rozp. wykon. („w razie przyznania tego dodatku"). W § 21 rozp. wyk. chodziło jedynie o zaznaczenie, że uchwała związku komunalnego w sprawie dodatku komunalnego (t. j. czy dodatek zostaje przyznany, w danym razie w jakiej wysokości, czy też uposażenie pracowników ze względu na warunki miejscowe jest dostateczne i bez tego (dodatku) powinna być powzięta równocześnie z uchwaleniem etatu stanowisk służbowych, gdyż oczywiście dodatek komunalny wpływa na wysokość uposażenia, a wysokość uposażenia należy ustalić w etacie stanowisk służbowych. Pozatem w sprawie dodatku komunalnego zauważa Ministerstwo, że wedle rozporządzenia Prez. Rzp. dodatek ten może być przyznany pracownikom, natomiast nie można go przyznawać członkom zarządu związków komunalnych.

Odnośnie do § 4 wzoru statutu zauważa Ministerstwo, że wyłaniania z organu uchwalającego związku komunalnego specjalnej komisji do ustalenia wartości świadczeń w naturze nie potrzeba w tych związkach komunalnych, w których organy uchwalające (rady gminne w b. Kongresówce, rady miejskie w małych miastach) liczą niewielu członków. W takich związkach komunalnych ustalenia dokonają same organy uchwalające.

W gminach wiejskich b. zab. ros., które pisarzom zamiast mieszkania, opału i światła dają ekwiwalent w pieniądzach, powinien być ten ekwiwalent ustalony procentowo do poboru w § 4 lub w osobnym §-fie statutu.

Odnośnie do § 5, zawierającego przepis przejściowy, zauważa Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, że dotyczy on dotychczasowych pracowników związków komunalnych i mieści w sobie w ogólnych zarysach obowiązek związków komunalnych dostosowania uposażeń tych pracowników do norm rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej w ramac statutu etatów.

Sprawy te, szczególnie zaś stosowanie do pracowników wyjątkowych postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej (§§ 19, 23, 25) zależne są od decyzji Pana Wojewody (P. Delegata Rządu). Przy decydowaniu tych spraw należy pilnie baczyć na należyte uzasadnienie dotyczących wniosków związków komunalnych oraz na to, ażeby wyjątkowe postanowienia rozporządzenia były stosowane do tych pracowników, którzy na to faktycznie zasługują. Szczególnie zaś § 19, powinien być w ten sposób stosowany, aby się stał bodźcem dla pracowników komunalnych do rzetelnej, owocnej pracy publicznej.

Wreszcie co do §-fu końcowego Ministerstwo nadmienia, iż termin wyrównania zaliczkowo pobranych poborów winna ustalić władza nadzorcza, kierując się istotną potrzebą w indywidualnych przypadkach. Wyrównanie to powinno jednakże w każdym razie nastąpić w ciągu bieżącego roku budżetowego.

Przy sposobności - celem uniknięcia mylnej interpretacji rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej — podaje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poniższe wyjaśnienia tych jego postanowień, których stosowanie w praktyce nasunęło już pewne wątpliwości.

I. Postanowienia dotyczęce członków zarządu związków komunalnych.

Przy ustalaniu wysokości uposażenia dla członków zarządu związków komunalnych (burmistrzów względnie prezydentów, ich zastępców i ławników w gminach miejskich, sołtysów i ławników w gminach wiejskich b. zaboru pruskiego, wójtów w gminach wiejskich b. zab. ros.) należy pilnie baczyć, czy praca ich w zarządzie danego związku ma charakter pracy stałej i stanowi dla nich główne ich zajęcie, czy też podstawą ich bytu jest zasadniczo inne jakieś zajęcie (rzemiosło, przemysł, handel, rolnictwo, służba państwowa i t. p), a obok tego pełnią oni obowiązki członków zarządu w związku komunalnym. Innemi słowy należy ustalić, czy są to zawodowi członkowie zarządu, czy też niezawodowi. Pierwszym należy się pełne uposażenie, określone maksymalnie w odnośnych §§-fach rozporządzenia, w drugim zaś wymierza się tylko stosowne odszkodowanie, zależne od ilości i rodzaju pracy, poświęcanej przez nich związkowi komunalnemu. Odszkodowanie to musi być naturalnie odpowiednio mniejsze od uposażenia, jakieby ci członkowie zarządu otrzymywali, gdyby obowiązki swoje w związku komunalnym pełnili zawodowo.

W gminach miejskich uposażenie burmistrzów (prezydentów) zawodowych musi być ustalone i obliczone wedle odpowiedniej grupy uposażenia funkcjonarjuszów państwowych. Do tego uposażenia wlicza się dodatek reprezentacyjny, który zatem jest niezależny od sum, wydawanych ewentualnie przez gminę na cele reprezentacyjne miasta. Pomiędzy wysokością tak obliczonego uposażenia burmistrza (prezydenta), a najwyższem normalnem uposażeniem pracowników danej gminy miejskiej powinny się zmieścić uposażenia innych członków zarządu t. j. zastępców burmistrzów (wiceprezydentów) i ławników, czyli — uposażenie tych członków zarządu ma być niższe od uposażenia burmistrzów, a w zasadzie wyższe od uposażenia pracowników. Sprawę tę w m. st. Warszawie reguluje dokładnie § 5 rozporządzenia wskazując grupy uposażenia dla wiceprezydentów i ławników. W innych miastach uregulowanie tej sprawy pozostawione jest Radom miejskim. W miastach większych, gdzie różnica między uposażeniem burmistrza (prezydenta) a uposażeniem pracowników jest dość znaczna, należy uposażenie in-

nych członków zarządu ustalić wedle stosownej grupy uposażenia funkcjonarjuszów państwowych; w miastach liczących ponad 100.000 mieszkańców może być przyznany wiceprezydentom dodatek reprezentacyjny do wysokości 20% ich poborów. W mniejszych gminach miejskich, gdzie różnica wyżej określona jest stosunkowo nieznaczna, uposażenie zastępców burmistrzów i ławników ustalone zostanie w odpowiednich kwotach pieniężnych w ten sposób, aby zadość uczynić postanowieniom rozporządzenia, że uposażenia te mają być niższe od uposażenia burmistrza, zaś w zasadzie wyższe od uposażenia pracowników danej gminy miejskiej.

Rozważania powyższe dotyczą naturalnie tylko zawodowych członków zarządu, których obecnie w gminach miejskich Rzeczypospolitej— poza b. zaborem pruskim — jest niewielu.

We wspomnianym b. zab. pruskim zresztą stan sprawy pozostaje na razie zasadniczo niezmieniony. Gdyby w gminach miejskich innych b. zaborów, zwłaszcza w gminach mniejszych, byli również zawodowi członkowie zarządu, ustalenie ich uposażeń zgodnie z zasadami rozporządzenia przedstawiałoby pewne trudności, szczególnie zaś we wschodnich Wejewództwach Kresowych. Ażeby stworzyć potrzebną na pomieszczenie uposażeń zastępców burmistrzów i ławników różnicę między uposażeniem burmistrza a uposażeniem pracowników, trzebaby w stosunku do burmistrza korzystać z wyjątkowych postanowień rozporządzenia (§ 19), a nadto ewentualnie określić dla pracowników dodatek komunalny nie w maksymalnej wysokości. Liczba pracowników w takich małych gminach miejskich byłaby zresztą w takich razach niewielka, bo zawodowi członkowie zarządu pełniliby sami większość ważniejszych czynności gminnych, a to stosownie do okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 331 z dnia 7 czerwca 1919 r. wedle którego członkowie zarządu w gminach miejskich powinni być faktycznymi kierownikami poszczególnych działów administracji miejskiej.

Ale—jak to wyżej zaznaczono—zawodowych członków zarządu w gminach miejskich jest niewielu, niezawodowi zaś powinni otrzymać tylko stosowne odszkodowanie za swą pracę, niema zatem potrzeby porównywać z tem odszkodowaniem uposażenia pracowników, które u najlepiej płatnych pracowników—może być wyższe od tegoż odszkodowania.

W końcu wyrażenie § 8 rozporządzenia Prez. Rzp., że pobory pracowników miejskich powinny być „w zasadzie“ niższe od poborów płatnych członków magistratu, wskazuje wyraźnie na to, że mogą być w tym względzie czynione wyjątki i że np. długoletni i zasłużony pracownik gminy miejskiej, do którego zastosowany zostanie przepis § 19 rozporządzenia, może mieć wyższe uposażenie, aniżeli ławnik tejże gminy, choćby zawodowy.

II. Postanowienia dotyczące pracowników związków komunalnych.

Ze sprawozdań niektórych Panów Wojewodów wynika, że przy interpretacji przepisów dotyczących pracowników związków komunalnych wątpliwości pewne nasunął § 3 w związku z § 25 rozporządzenia. W szczególności w wielu przypadkach nie umiano znaleźć odpowiedzi na pytanie, których pracowników należy uważać jako podpadających pod postanowienia punktu b) § 3-go rozporządzenia, którzy zatem zatrzymać mogą swoje dotychczasowe wyższe uposażenie, o ile takowe pobierają. Zdaniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych sprawa ta wyczerpująco rozwinięta została w § 3 rozporządzenia wykonawczego. Pracownicy, pretendujący do zaliczenia ich do grupy, podpadającej pod pkt. b) § 3-go rozporządzenia Prez. Rzp., odpowiadać muszą wszystkim trzem warunkom łącznie, wyliczonym w § 3 rozp. wykonawczego. Przytem nie widzi Ministerstwo Spraw Wewnętrznych tej sprzeczności, której — wedle sprawozdania jednego z Panów Wojewodów—dopatrzyli się pracownicy pewnego związku komunalnego pomiędzy § 3-cim rozp. wyk., a pktem b) § 3 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Sprzeczność ta polegać ma na tem, że pod pkt. b) § 3-go rozp, Prez. Rzp. P. wedle jego brzmienia podpadają pracownicy, „którzy przyjęci zostali na stałe przez związek komunalny . . . . . . a ich stosunek służbowy może być rozwiązany tylko z ważnych powodów, przewidzianych w odnośnej uchwale związku komunalnego“, zaś w interpretacji § 3 rozp. wyk. należą tu pracownicy, którzy „przyjęci zostali na stałe przez związek komunalny, wskutek czego ich stosunek służbowy może być rozwiązany . . . . . i t. d., jak w rozp. Prez. Rzp. P.“ Użycie wyrażenia „wskutek czego“ w rozporządzeniu wykonawczem interpretują pracownicy komunalni w ten sposób, że rozporządzenie wykonawcze uchyliło wymagany w punkcie b) § 3 rozp. Prez. Rzp. warunek nieusuwalności, a temsamem, skoro pracownik otrzymał pismo nominacyjne z wyszczególnieniem, że jest przyjęty na stałe, to chociaż nie zostało określone przez związek komunalny prawo nieusuwalności, a nawet jeżeli związek komunalny powziął wyraźną uchwałę, zastrzegającą prawo zwolnienia każdego pracownika bez podania powodu, za wypłatą odpowiedniej odprawy, to pracownik taki podpada jednak pod postanowienie ustępu 3 § 25 rozporządzenia Prez. Rzp.

Interpretacja taka jest oczywiście niesłuszna, gdyż przedewszystkiem żadne rozporządzenie wykonawcze nie może zmienić ustawy, do której się odnosi; pozatem zaś warunek stałości i warunek nieusuwalności bez ważnych, zgóry określonych powodów, ściśle się z sobą łączą i nie można nazwać stałym pracownika, choćby w jego dekrecie nominacyjnym było zaznaczone, iż przyjęty został na stałą służbę, jeśli równocześnie istnieje uchwała związku, anulująca zasadniczo stałość pracowników, względnie, gdy niema uchwały związku komunalnego, określającej stałość pracowników, a w dekrecie nominacyjnym, przyjmującym pracownika na stałą służbę, równocześnie zastrzeżono, iż stosunek służbowy z tym pracownikiem może być każdej chwili jednostronnie przez związek komunalny rozwiązany.

Odnośnie do ustępu trzeciego § 25 rozp. Prez. Rzp. zauważa jeszcze Ministerstwo, że pracownikom, którzy zatrzymują swoje dotychczasowe

wyższe uposażenie (wraz z ewentualnemi dotychczasowemi dodatkami), nie może już być przyznany dodatek komunalny do tegoż uposażenia na podstawie § 21 rozp. Prez. Rzp.

Odnośnnie do ostatniego ustępu § 23 rozp. Prez. Rzp. należy zaznaczyć, że jako „dostateczne“ uzdolnienie do wykonywania zadań przez dotychczasowych pracowników, którzy na tej podstawie mogą być zaliczeni do wyższej kategorji, aniżeliby zaliczeni być winni na podstawie posiadanego cenzusu naukowego, rozumieć należy wykazanie przez tych pracowników, że umieją w zupełności sprostać swoim obowiazkom. Oczywiście muszą oni przez taki czas pozostawać w służbie danego związku, aby mieli dość sposobności to swoje uzdolnienie wykazać. Jakiejś stałej normy nie można tu oczywiście stworzyć, nie podaje jej zresztą rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej; zdaniem Ministerstwa należałoby jednak żądać przynajmniej 3 lat służby, dobrze sprawowanej i pożytecznej dla związku komunalnego. Dobrodziejstwo tego paragrafu nie powinno jednak w zasadzie być tak stosowane, ażeby np. pracownik posiadający jedynie niższe wykształcenie, został zaliczony do I kategorji pracowników, lecz powinien on być zaliczony najwyżej do kategorji II. Wskazanemby było również takie wyjątkowe zaliczenie do wyższej kategorji uwarunkować obowiązkiem uzupełnienia do pewnego określonego czasu przez dotyczącego pracownika jego wykształcenia do normy wymaganej w tej kategorji, do której został zaliczony. Spełnienie tego warunku leżałoby oczywiście przedewszystkiem w interesie samego pracownika, pozatem zaś również w interesie dotyczącego związku komunalnego.

Jak ze sprawdzań Panów Wojewodów wynika, pewnych wątpliwości nastręczyła interpretacja wyrażenia: „wyższe teoretyczne wykształcenie“ użytego w § 19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej. Jest to wyrażenie rozumiane często w ten sposób, że za warunek wyjątkowego awansu stawia ono ukończenie wyższego zakładu naukowego. Interpretacja taka nie jest ścisła. Gdy się bowiem zważy, że § 19 odnosi się do pracowników wszelkich kategoryj (obok członków zarządu), następnie, że mowa w nim jest o wyższem teoretycznem wykształceniu fachowem, wreszcie, że obok tego wykształcenia teoretycznego równorzędnie jest potraktowana „wiedza praktyczna, to wynika z tego, że niekoniecznie należy przez to rozumieć wyższe wykształcenie w znaczeniu akademickiem, w jakiem to określenie jest użyte w innych §§-fach rozporządzenia, ale że przez nie można również rozumieć teoretyczne przygotowanie naukowe wyższe od tego, jakie jest wymagane od pracownika na danem stanowisku służbowem i które jako warunek objęcia tego stanowiska, powinno być określone w etacie stanowisk służbowych.

Djety i koszty podróży zarówno dla członków zarządu jak i pracowników związków komunalnych muszą być obliczone ściśle w sposób, wskazany w § 14 rozp. wykonawczego, t. j. przy odpowiedniem zastosowaniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16. 7. 1924 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia funkcjonarjuszów państwowych (Dz. Ust. Nr. 72, poz. 703). Wyciągi z tego rozporządzenia, dostosowane do użytku związków komunalnych, mieszczą się w broszurze, zaleconej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych okólnikiem z dnia 25.5.1925 r. Nr. SZ. 3762/25.

Przy tej sposobności Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę, że władze nadzorcze winny pilnie baczyć, ażeby djety i koszty podróży były wypłacane faktycznie tylko za wyjazdy w sprawach służbowych, oraz aby te wyjazdy były przedsiębrane tylko w przypadkach istotnej potrzeby służbowej.

Na podstawie przepisów ostatniego ustępu § 3 rozp. Prez. Rzp. i § 4 rozp. wyk. powinny związki komunalne ustalić, które ze swych instytucji (urządzeń) uważają za przedsiębiorstwa. Ażeby sprawa ta nie była traktowana różnolicie w różnych związkach komunalnych, należałoby ustalić istotę przedsiębiorstwa komunalnego i odróżnić przedsiębiorstwo komunalne od komunalnego zakładu użyteczności publicznej.

Odróżnienie takie ma dość wielkie znaczenie praktyczne, niezawsze jednak da się łatwo przeprowadzić. Składają się na to różne przyczyny, w pierwszym zaś rzędzie ta, że korzyści, jakie dają zakłady użyteczności publicznej, można osiągnąć także za pomocą przedsiębiorstw prywatnych; należy przytem zaznaczyć, że zakład i przedsiębiorstwo zewnętrznie mogą być urządzone zupełnie jednakowo. Dalszą przyczynę stanowi podobieństwo sposobu, w jaki powstaje stosunek prawny pomiędzy przedsiębiorstwem a jego klijentami, tudzież pomiędzy zakładem publicznym, a jego użytkownikami. Stosunek prawny pomiędzy przedsiębiorstwem a klijentem powstaje przez postawienie oferty (wniosku) i jej przyjęcie, między zakładem a użytkownikami, natomiast stosunek ten powstaje z reguły przez akt dopuszczenia ze strony zakładu, uskuteczniony na wniosek użytkownika. Mimo tego zewnętrznego podobieństwa zachodzi przecież pomiędzy jednym, a drugim stosunkiem prawnym ta różnica, że pierwszy stosunek może powstać tylko drogą umowy prywatno-prawnej, zaś drugi umowy takiej nie wymaga, zakład bowiem działa wg pewnych norm przedmiotowych, określających jego działalność, a użytkownik korzysta z praw przyznanych mu temi normami. Do zaistnienia stosunku prawnego między użytkownikiem, a zakładem wystarczy, by zachodziły warunki przepisane normami zakładu. Trzeciej wreszcie przyczyny należy szukać w tem, że wzamian za ustawowo przewidziany obowiązek świadczenia ze strony zakładu użytkownik czasami obowiązany jest uiścić pewne świadczenie finansowe na rzecz podmiotu zakładu. W przypadku takim powstaje zewnętrzne podobieństwo z dwustronną umową prywatno-prawną, jaka ma miejsce przy przedsiębiorstwach przemysłowych.

Ustalenie zatem granicy pomiędzy komunalnemi zakładami użyteczności publicznej, a przedsiębiorstwami komunalnemi nastręcza znaczne trudności.

Z uwagi na te trudności Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ogranicza się tylko do wskazania

na pewne ogólne charakterystyczne cechy, które mogą być pomocne w konkretnych przypadkach do rozróżniania przedsiębiorstw od zakładów użyteczności publicznej.

Odróżnienia bowiem nie można przeprowadzić zgóry i w sposób ogólny, pociągając np. pewną stałą granicę pomiędzy przedsiębiorstwami a zakładami użyteczności publicznej. Przy ustalaniu, czy chodzi o zakład, czy o przedsiębiorstwo, w każdym konkretnym przypadku należy zbadać, jaki kształt pod względem prawnym przybrały stosunki urządzenia zbadać się mającego i wedle wyniku badania ocenić, czy ma się do czynienia z przedsiębiorstwem komunalnem, czy też z komunalnym zakładem użyteczności publiczej. Przedsiębiorstwo komunalne rozporządza tylko temi formami prawnemi, któremi dysponuje każdy przemysłowiec, t. j. formami prawa prywatnego, podczas gdy zakład użyteczności publicznej znamionują pewne swoiste formy prawno-publiczne, z których ważniejsze i pokrótce naszkicowane są następujące:

a) Moment publiczności celu zakładu, t. j. konieczność, by zakład służył *trwale* pewnemu celowi publicznemu. Wspomniany moment wyraża się w następujących kierunkach: 1) Podmiotem zakładu może być tylko osoba prawa publicznego, albo posiadacz publicznego przedsiębiorstwa. Posiadaczem publicznego przedsiębiorstwa można się stać tylko z mocy koncesji, t. j. jednostronnego aktu zwierzchniczego, wydanego przez Państwo lub związek prawno-publiczny, Koncedent nadaje przez koncesję koncesjonarjuszowi podmiotowe prawo publiczne do urządzenia i utrzymywania w ruchu pewnego przedsiębiorstwa (np. kolei, promu, szkoły i t. p.). Koncesje takie udziela się jednakże tylko wtedy, gdy istnieje rękojmia, że także przez działalność osoby prywatnej da się osiągnąć pewien cel publiczny. 2) W granicach publicznego celu zakładu związany jest podmiot zakładu — w przeciwieństwie do zasady prywatno-prawnej wolności umownej — przymusem jednakowego dopuszczenia do użytkowania zakładu wszystkich, którzy zastosują się do warunków ustawowych lub warunków przewidzianych regulaminem zakładu, przyczem jednakże istnienie przymusu używania zakładu nie stanowi cechy istotnej zakładu, lecz jest tylko - na mocy upoważnienia ustawowego — jego częstem (jednak nieistotnem) znamieniem. Z powodu swojego celu publicznego zakład publiczny podlega państwowej władzy nadzorczej.

Zupełnie inaczej ma się rzecz, gdy chodzi o przedsiębiorstwo. Właściciel przedsiębiorstwa prywatnego może zabronić dostępu do niego zależnie od swej woli, może on również pozwolić pewnej osobie na korzystanie z przedsiębiorstwa pod korzystniejszemi warunkami, aniżeli innej osobie. Korzystanie z zakładu publicznego należy udostępnić każdemu pod temi samemi warunkami.

b) Zakładowi użyteczności publicznej służy władza zakładowa, która rozciąga się na użytkowników zakładu oraz na wniesione przez nich przedmioty. Jakkolwiek i przedsiębiorca prywatny ma prawo jednostronnego określenia i wydania zarządzeń w stosunku do osób korzystających z jego przedsiębiorstwa, to przecież są one natury prywatno-prawnej. Władza zakładowa natomiast jest władzą publiczną, służy ona zakładowi dlatego, że zakładowi publicznemu — jako takiemu — przysługują prawa zwierzchnicze.

Władza zakładowa uwidacznia się przedewszystkiem przy regulowaniu warunków użytkowania zakładu publicznego. Następuje ono nie w drodze umowy pomiędzy zakładem, a użytkownikiem, lecz z mocy jednostronnego dopuszczenia przez zakład użytkownika do uzytkowania. Okoliczność, że dopuszczenie to najczęściej poprzedza wniosek użytkownika, nie czyni dopuszczenia umową, tak samo, jak nie jest nią pozwolenie przemysłowe, ponieważ pozwolenia udziela się nie z urzędu, lecz tylko na wniosek zainteresowanego.

Władza zakładowa wyraża się następnie w tem, że w granicach wytkniętych przez cel zakładu, określa w poszczególnym przypadku treść użytkowania. Zakład normuje jednostronnie treść i rozmiar świadczeń, których chce użyczyć. Normuje on tak samo jednostronnie obowiązki, w szczególności dotyczące opłat, które nakłada na użytkownika.

Władza zakładowa może wydać także jednostronnie postanowienia o zmianie, lub wygaśnięciu użytkowania. O takie jednostronne postanowienie chodzi w szczególności, gdy zakład pozbawia użytkownika praw z powodu wykroczeń przeciw regulaminowi zakładowemu, gdy np. wyklucza go na stałe od użytkowania (nie może go wykluczyć na stałe tylko wtedy, gdy użytkownikowi służy subjektywne, ustawowo zagwarantowane prawo użytkowania).

Władza zakładowa przejawia się wreszcie w możności przeprowadzenia jej zarządzeń zapomocą przymusu administracyjnego. Wykonanie przymusu jest w pierwszej linji, a mianowicie o ile chodzi o granice zakładu, rzeczą organów zakładu; o ile jednakże siły tych organów nie wystarczają, mogą one do przeprowadzenia swoich zarządzeń, których źródło tworzy władza zakładowa, wzywać władze, które wogóle wykonywują przymus administracyjny.

c) Obok wewnętrznej władzy zakładowej, czyli władzy zakładowej we właściwem znaczeniu słowa, staje jeszcze ta władza zakładu, którą określamy nazwą „policja zakładowa".

Ta ostatnia różni się od władzy zakładowej podwójnie: z jednej strony polega ona na tem, że nie zwraca się przeciw użytkownikom zakładu, lecz przeciw osobom trzecim, które nie pozostają z zakładem w żadnym stosunku prawnym i dlatego nie są poddane owej wewnętrznej władzy zakładowej — o tyle, a więc odnośnie do zainteresowanego koła osób, policja zakładowa przekracza granice władzy zakładowej; z drugiej strony różnica polega na tem, że ogranicza się ona jedynie do negacji i dlatego nie może nic innego zdziałać, jak tylko w drodze przymusu usunąć wszystko, co przeszkadza działalności zakładu publicznego, — o tyle, a więc odnośnie do treści, policja zakładowa pozostaje poza władzą zakładową, która może włożyć także pozytywne obowiązki i je przeprowadzić.

Wykonywanie policji zakładowej jest — podobnie jak wykonywanie władzy zakładowej — w pierwszej linji rzeczą organów zakładu; gdzie siły ich w tym celu nie wystarczają, wchodzi w grę pomoc ogólnych władz policyjnych. Władze te mogą jednakże interwenjować również z własnych pobudek.

d) Życie wewnętrzne zakładu publicznego, t. j. stosunek zakładu do użytkowników, należy oceniać według prawa publicznego. Do zakładu takiego zasadniczo nie stosuje się ani ustawodawstwo przemysłowe, ani ustawa cywilna. Rozumie się wszakże, że ustawodawca może te zakłady poddać wyraźnie postanowieniom wspomnianych ustaw.

Zupełnie inaczej ma się rzecz z przedsiębiorstwami prywatnemi; te oczywiście, jako obliczone na zysk, podpadają pod przepisy prawa przemysłowego i ustawy cywilnej.

Powyższe zasady mieć należy na uwadze przy odróżnianiu komunalnych zakładów użyteczności publicznej od przedsiębiorstw komunalnych.

Minister Spraw Wewnętrznych:
w. z. *(—) Olpiński.*
Podsekretarz Stanu

STATUT

etatów stanowisk służbowych dla pracowników . . . . (wymienić związek komunalny) z określeniem wymaganych dla tych stanowisk kwalifikacyj i przywiązanych do nich norm uposażenia, uchwalony na posiedzeniu . . . . (wymienić organ uchwalający) w dniu . . . .

Na zasadzie §§ 20 i 24 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30 grudnia 1924 r. o dostosowaniu uposażenia członków zarządu i pracowników związków komunalnych do uposażenia funkcjonarjuszów państwowych (Dz. Ust. Nr. 118, poz. 1073) uchwala się, co następuje:

§ 1.

Statut niniejszy dotyczy tych pracowników, którzy podpadają pod postanowienia jednego z punktów od a) do d) § 3-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 118, poz. 1073).

Przepisy niniejszego statutu nie dotyczą zatem pracowników w następujących przedsiębiorstwach . . . . (wymienić związek komunalny i wyliczyć przedsiębiorstwa, ustalone jako takie w myśl § 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 28 marca 1925 r. Dz. Ust. Nr. 32, poz. 231).

Również nie dotyczą te przepisy pracowników czasowych, przyjętych na służbę pomocniczą niestałą z wynagrodzeniem pozaetatowym, wyznaczonem przez . . . . (wymienić zarząd związku komunalnego).

§ 2.

Ustanawia się następujące etaty stanowisk służbowych dla pracowników z określeniem wymaganych dla tych stanowisk kwalifikacyj i przywiązanych do nich norm uposażenia:

(Zastosować dla gmin wiejskich b. zab. ros. i prusk. oraz dla miast mniejszych o szczupłym aparacie administracyjnym).

1) . . . . (wymienić stanowisko służbowe), kwalifikacje . . . . (określić) grupa uposażenia . . . . (wymienić).

2) . . . . (podobnie jak pod 1) stosowanie do ilości i

3) . . . . rodzaju etatów.

. . . .

(Zastosować dla miast większych, dla powiatowych związków komunalnych i dla krajowych związków komunalnych w b. dzielnicy prusk.).

A. Administracja ogólna.

1) . . . . (wymienić stanowisko służbowe), kwalifikacje . . . . (określić), grupa uposażenia . . . . (wymienić).

2) . . . . podobnie jak pod 1)
i t. d. (w miarę istotnej potrzeby)

B. Działy specjalne.

a) zdrowotność i szpitalnictwo.
wyliczyć etaty podobnie jak pod A.

b) szkolnictwo i oświata
wyliczyć etaty podobnie jak pod A)

c) drogi kołowe
wyliczyć etaty podobnie jak pod A)
i t. d. w miarę zróżniczkowania działalności związku i istotnych potrzeb.

PRZYKŁADY

I. POWIATOWE ZWIĄZKI KOMUNALNE.

Stanowisko służbowe	Wymagane kwalifikacje	Grupa uposażenia
	A. Administracja ogólna	
	Biuro Wydziału Powiatowego	
1. Sekretarz Wydz.	Wyższe wykszt. 3-letnia praktyka samorządowa . . .	VII
2. Inspektor Samorządu Gminnego	Wykształcenie średnie, minimum 3 lata praktyki samorządowej	VIII
3. Rachmistrz	Wykszt. średnie, ukończenie szkoły handlowej, lub kursów buchalteryjnych . . . . , . .	IX
4. Kasjer	6 klas szkoły średniej i 3 lata praktyki kasowo-rachunkowej	X
5. Kancelistka	3 klasy szkoły średniej, lub 7-o klasowa szkoła powszechna i jednoroczna praktyka	X
6. Maszynistka	Niższe wykształcenie, praktyka . , ...	XII
Goniec	Umiejętność czytania i pisania	Wysokość uposażenia określa umowa.
Woźnica	Umiejętność czytania i pisania . . . , ...	„ „
	B. Działy specjalne	
	a) Dział Drogowy.	
7. Kierownik-Inżynier	Kwalifikacje według wymagań, wskazanych w rozp. R. M. z 12.VII.1922 r. (Dz. U. Nr. 64 poz. 579) i w okólniku Min. Rob. Publ. o kwalif. drog. służby technicznej.	VII
8. Rysownik		X
9. Drogomistrze		XI
Dróżnicy		Wysokość uposażenia określi umowa.
	b) Dział Sanitarny.	
10. Lekarz sanitarny (szpitalny)	Dyplom lekarski i praktyka (zależnie od wakującego stanowiska: dla lekarza szpit.-szpitalna, dla sanitarnego spec. kursy hygjen. dla lekarzy).	VIII
11. Pielęgniarka	Niższe wykształcenie, kurs lub egz. fachowy	Wysokość uposażenia określi umowa.
12. Dezynfektor	Niższe wykształcenie	„ „
	c) Dział Weterynaryjny.	
13. Lekarz Weterynarji	Dypl. lek. weterynarji	VIII
14. Felczer	Wykształcenie średnie lub niepełne średnie i przyg. fachowe	X
15. Dozorca leczniczy	Wykształcenie niższe, ...	Wysokość uposażenia określa umowa.
	d) Dział Opieki Społecznej.	
16. Kierownik zakładu op.	Wykształcenie średnie	IX
17. Ochroniarka	Ukończenie seminarjum lub kursów fachowych . . .	Wysokość uposażenia określa umowa.

II. GMINY MIEJSKIE.

Stanowisko służbowe	Wymagane kwalifikacje	Grupa uposażenia
	Miasta najmniejsze (do 5.000 mieszk.)	
1. Sekretarz-Referent	Wykształcenie średnie lub 6 klas szkoły średniej praktyka.	X
2. Urzędnik rachunkowy	J. w.	XI
3. Kancelista-poborca podatkowy	Niższe wykształcenie	XII

Miasta do 10.000 mieszkańców.

Etat jak dla miast najmniejszych, z dodaniem jednego stanowiska z poborami wedle XII — X grupy.

Stanowisko służbowe	Wymagane kwalifikacje	Grupa uposażenia
	Miasta średnie (od 10 do 25.000 mieszkańców).	
1. Sekretarz — Referent	Wykształcenie średnie lub niepełne wyższe, praktyka .	VIII
2. Pomocnik referenta	Wykształcenie średnie lub 6 klas szkoły średniej, prakt.	X
3. Rachmistrz	Wykształcenie średnie lub 6 klas szkoły średniej, ukończ. szkoła handlowa lub kursy	IX
4. Kasjer	4 klasy szkoły średniej lub niższe wykształcenie, praktyka.	X
5. Technik budowlano-drogowy	Przygotowanie fachowe . . . . , , , .	X
6. Kancelista	Niższe wykształcenie	XI
7. Poborca podatkowy	" "	XI
8. Maszynistka	" "	XII

Miasta większe (wydzielone z powiatów).

Etaty indywidualne, zależne od wielkości miasta i stopnia jego rozwoju z uwzględnieniem poszczególnych działów gospodarki miejskiej.

III. GMINY WIEJSKIE.

Stanowisko służbowe	Wymagane kwalifikacje	Grupa uposażenia
1. Sekretarz (pisarz gminny)	Wykształcenie w zakresie 4-ch klas szk. śr, (7 oddz. szk. pow.) i 3-letnia praktyka, wiadomości fachowe w zakresie programu Szkoły dla urzędników Admin. Gm. w Warszawie, wzgl. Kursów dla pisarzy gmin wiejskich przy T. W. Sam. we Lwowie	X
2, Pomocnik sekret.	j. w. praktyka roczna	XII

§ 3.

Uposażenie pracowników oblicza się wedle grup, wymienionych w porzednim §-fie niniejszego statutu, na zasadach, wyrażonych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30 grudnia 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 118 poz. 1073) względnie w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 28 marca 1925 r. (Dz. Ust. Nr. 32, poz. 231).

Do obliczonego w ten sposób uposażenia dolicza się . . . . . . % tegoż uposażenia tytułem dodatku komunalnego, który się w wymienionej wysokości przyznaje pracownikom aż do czasu ustawowego uregulowania ich praw i obowiązków.

Djety i koszty podróży pracowników oblicza się ściśle wedle zasad rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 16 lipca 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 72, poz. 703).

§ 4.

Wartość świadczeń w naturze otrzymywanych ewentualnie przez pracowników, którą potrącać należy z uposażenia tychże pracowników stosownie do § 18 rozporządzenia Prezyd. Rzp.

z dn. 30.XII 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 118. poz. 1073), ustali komisja z 3 członków, wyłoniona z . . . . (wymienić organ uchwalający związku)

Sposób potrącania z uposażenia odnośnych pracowników kwot ustalonych przez Komisję i zatwierdzonych przez władzę nadzorczą, określi . . . . (wymienić zarząd związku komunalnego).

Przepis przejściowy.

§ 5.

Zaliczenia dotychczasowych pracowników do odpowiednich kategoryj w zależności od ich kwalifikacyj oraz zaszeregowania ich do odpowiednich grup i szczebli uposażenia dokonać należy zgodnie z przepisami § 23 rozporządzenia Pr. Rzp. z dn. 30.XII 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 118, poz. 1073) względnie § 19 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 28.III 1925 r. (Dz. Ust. Nr. 32, poz. 231) z uwzględnieniem przepisów §§ 19 i 25 wymienionego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, względnie §§ 16 i 20 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

Przepis końcowy.

§ 6.

Statut niniejszy po zatwierdzeniu go przez władzę nadzorczą obowiązuje od dnia 1 lipca 1925 r.

W razie zatwierdzenia statutu po dn. 1 lipca 1925 r. pobory pracowników wypłacone za miesiąc lipiec i ewent. za następne miesiące uważa się za pobrane zaliczkowo; pobory te należy wyrównać zgodnie z niniejszym statutem w okresie . . . . od dnia otrzymania zatwierdzonego statutu.

Zmiany niniejszego statutu wymagają zatwierdzenia władzy nadzorczej.

358.

Okólnik Nr. 64 z dn. 6 lipca 1925 r. Nr. Pr. 5778 do PP. Wojewodów (z wyjątkiem Śląskiego), P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę. W sprawie dni świątecznych.

Na podstawie uchwały Rady Mjnistrów z dnia 6 maja b. r. polecam Panom zarządzić, aby wszelkie podwładne Panom urzędy świętowały jedynie w dnie wyliczone w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15/XI 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 928) i w ustawie z dnia 18/III 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr, 34, poz. 234), natomiast w inne dnie niewymienione w wyżej przytoczonych przepisach jak n. p. w dnie świętego patrona (św, Wojciecha, św. Stanisława, św. Michała) pełniły obowiązki urzędowe w całej pełni.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński*

Podsekretarz Stanu

359.

Okólnik Nr. 67 z dnia 9 lipca 1925 r. Nr. AP. 7361 do PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie. W sprawie badania lekarskiego kandydatów do służby państwowej.

Art, 6 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164) wśród warunków, wymaganych od kandydatów do służby państwowej, wymienia uzdolnienie fizyczne i umysłowe do pełnienia odnośnych obowiązków służbowych; rozporządzenia zaś Rady Ministrów dotyczące służby przygotowawczej i egzaminu praktycznego kadydatów do służby państwowej przewidują, że przed przyjęciem do służby przygotowawczej władza powołana do mianowania zasięga opinji lekarza urzędowego co do stanu zdrowia kandydata.

Celem unormowania trybu postępowania przy poddawaniu kandydatów do służby państwowej badaniu lekarskiemu, P. Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych ustalił okólnikiem Nr. 73/2699 z dnia 30 czerwca 1923 r, co następuje:

Władza powołana do przyjęcia kandydata do służby zarządza zbadanie jego stanu zdrowia przez lekarza urzędowego, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania kandydata. W wyjątkowych wypadkach może władza polecić zbadanie lekarzowi urzędowemu w miejscu siedziby władzy, o ile okaże się to wskazanem dla uproszczenia trybu załatwienia sprawy ze względu na chwilowy pobyt kandydata w miejscu siedziby władzy.

Przez lekarza urzędowego rozumie się lekarza powiatowego, w miastach zaś wydzielonych lekarza pełniącego obowiązki lekarza powiatowego, w mieście Warszawie lekarza Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę.

Lekarz winien przeprowadzić badanie według instrukcji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Generalnej Dyrekcji Służby Zdrowia) z dnia 16 września 1924 r. Nr. Z. O. 6509/24, Wynik badania w formie świadectwa lekarskiego, sporządzonego według wzoru, dołączonego do instrukcji, przesyła lekarz w drodze urzędowej władzy, od której otrzymał polecenie. O ile kandydat cierpi na przemijającą chorobę, lekarz urzędowy odracza badanie i wyznacza powtórny termin badania, zawiadamiając o tem równocześnie władzę,

Celem stwierdzenia zdolności do pełnienia obowiązków służbowych, wymaganej w art. 6 ustawy o państwowej służbie cywilnej, badanie lekarskie winno mieć miejsce, — jak to zresztą unormowano w rozporządzeniach dotyczących służby przygotowawczej i egzaminu praktycznego kandydatów do służby państwowej—przed przyjęciem do służby.

Poddawanie badaniu lekarskiemu funkcjonarjuszów, pełniących już służbę, w tym jedynie celu, by uczynić zadość postanowieniu art. 6 ustawy o państwowej służbie cywilnej — jak t.

niekiedy jest praktykowane — należy uznać zasadniczo za nieracjonalne i zbędne.

Równocześnie nadmienia się, że urlopy dla poratowania zdrowia, o których mowa w drugim ustępie art. 28 i w art. 38 ustawy o państwowej służbie cywilnej, winny być udzielane tylko na podstawie świadectwa lekarskiego; przyczem władza może według swego uznania zarządzić zbadanie funkcjonarjusza przez lekarza urzędowego.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych.

(—) *Olpiński*

Podsekretarz Stanu

360.

Okólnik Nr. 68 z dn. 10 lipca 1925 r. L. SM. 1582/25 do P. P. Wojewodów (na obszarze b. Król. Kongresowego) w sprawie wyborów do rad miejskich.

Artykuł 3 ci p. 3-ci Dekretu z dnia 13 grudnia 1918 r. o wyborach do rad miejskich na obszarze b. Król. Kongresowego (Dz. Praw Nr. 20, poz. 58) stanowi, że nie mogą wybierać „osoby, utrzymujące szynki i domy rozpusty".

Na skutek podania „Centrali Stowarzyszeń właścicieli restauracji, hoteli, pensjonatów, kawiarń, kupców i pokrewnych zawodów w Rzeczypospolitej Polskiej" Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że celem zapobieżenia wątpliwościom, jakie powstają przy stosowaniu przytoczonego przepisu prawnego, właściciele zakładów restauracyjnych z wyszynkiem trunków, o ile nie należą do kategorji osób, objętych p. 1 i 2 art. 3. Dekretu z dnia 13 grudnia 1918 r., korzystają z praw wyborczych do rad miejskich narówni z wszystkimi innymi obywatelami.

Minister Spraw Wewnętznych

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

361.

Okólnik Nr. 69 z dnia. 10 lipca 1925 r. Nr. SM. 394/25 do wszystkich P. P. Wojewodów w sprawie przenoszenia się urzędników państw. do służby samorządowej.

Według otrzymanych wiadomości zdarzają się wypadki, że urzędnicy poszczególnych Ministerstw i podległych im urzędów zgłaszają natychmiastowe ustąpienie ze służby z powodu, iż zostali zaangażowani na korzystniejsze stanowiska w administracji samorządowej z obowiązkiem bezzwłocznego objęcia tych stanowisk.

Ponieważ tego rodzaju praktyka godzi w ład i należyte funkcjonowanie instytucji państwowych, przeto zechce Pan Wojewoda wydać zarządzenia w tym kierunku, ażeby organa wykonawcze związków komunalnych wszystkich stopni w imię dobra publicznego nie przyjmowały do służby urzędników państwowych bez uprzedniego porozumienia się z właściwą władzą przełożoną tych urzędników.

Minister Spraw Wewnętrznych

Wł. Raczkiewicz.

362.

Pismo okólne z dnia 13 lipca 1925 r. Nr. AA. 4402/25, do Pana Wojewody (wszystkich), Pana Delegata Rządu w Wilnie i Pana Komisarza Rządu w Warszawie w sprawie wstrzymania wcielenia do szeregów studentów Politechniki Gdańskiej i Gimnazjum Polskiej Macierzy Szkolnej w Gdańsku.

Następującą depeszę:

Do Pana Generała Dowódcy Okręgu Korpusu Nr. 1 X.

W związku z projektowanąm umieszczeniem Politechniki Gdańskiej i Gimnazjum Polskiej Macierzy Szkolnej w Gdańsku w wykazie szkół, słuchaczom, względnie uczniom, którym przysługuje prawo odroczeń w myśl art. 57 pkt. „a" i „b" ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, proszę Pana Generała o wydanie podległym P. K. U. zarządzeń, by do czasu ogłoszenia powyższych zmian w Dz. Ustaw i zastosowania się do nich władz administracyjnych przy udzielaniu odroczeń z tytułu studjów w powyższych uczelniach, wstrzymali wcielenie do szeregów słuchaczów względnie uczniów wyżej wymienionych zakładów naukowych, o ile będą legitymować się zaświadczeniami względnie legitymacjami, wystawianemi przez te zakłady na rok szkolny 1924/25.

M. S. Wojsk. Dep. I. L. 15854 (Pob. Rekl).

podaję do wiadomości i dalszego zarządzenia.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński.*

Podsekretarz Stanu.

363.

Okólnik Nr. 70 z dnia 14 lipca 1925 r. Nr. AP. 7167 do P.P. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Komendanta Głównego P. P. oraz Tymczasowego Wydziału Samorz. we Lwowie w sprawie przyjmowania do służby państwowej osób odbywających studja.

Według dotychczasowej praktyki przyjmowani są do służby państwowej w charakterze urzędników w rozumieniu ustawy o państwowej służbie cywilnej osoby odbywające studja.

Praktykę tę należy uważać za niewłaściwą z jednej strony dlatego, że cierpi na tem należyte odbywanie studjów, gdyż urzędnik taki zajęty pracą biurową w godzinach, w których odbywają się wykłady, nie może na nie uczęszczać, z drugiej zaś strony ze względów polityki personalnej, gdyż urzędnik taki, o ile po ukończeniu studjów pozostaje nadal w służbie państwowej, co zwyczajnie ma miejsce jest w lepszem położeniu od tego, który wstąpił do służby dopiero po ukończeniu studjów, zyskuje on bowiem kilka lat służby więcej, co ma dla niego znaczenie przy wymiarze urlopu wypoczynkowego przy awansach i przy wymiarze szczebla uposażenia.

Z powyższych względów Pan Prezes Rady Ministrów w porozumieniu z P. Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego uznał za konieczne ograniczyć przyjmowanie do służby państwowej osób, odbywających studja, w tym kierunku, że mogą być one przyjmowane do służby jedynie w charakterze pracowników kontraktowych.

Powyższe podaje się do wiadomości i stosowania na podstawie okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 24.VI 1925 r. Nr. 72/19022.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *B. Kozłowski.*
w/z Podsekretarza Stanu.

364.

Okólnik Nr. 71 z dn. 14 lipca 1925 r. Nr. AP. 4707 do PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Komendanta Gł. Pol. Państwowej oraz Tymczasowego Wydz. Samorządowego we Lwowie w sprawie sposobu zaliczania czasu służby wojskowej, spędzonej w czasie wojny.

Celem uchylenia wątpliwości mogących się nasunąć przy zestawieniu przepisów art. 15, 81, 82, 92 i 93 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem z dnia 11/XII 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 46) co do sposobu zaliczania do wysługi emerytalnej czasu służby wojskowej, odbytej podczas wojny, Prezydjum Rady Ministrów w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu wyjaśnia co następuje:

1. Czas spędzony przez b. funkcjonarjuszów oraz zawodowych wojskowych b. państw zaborczych w czynnej służbie wojskowej w wojnie światowej zaliczać można podwójnie, zarówno funkcjonarjuszom państwowym, jak i zawodowym wojskowym, o ile przepisy b. państwa zaborczego na to zezwalają, a postanowienia art. 15 wyżej wymienionej ustawy nie zawierają dalej idących ograniczeń.

2. To samo odnosi się do odbytej w czasie wojny światowej służby w zaborczych formacjach wojskowych, względnie na terenach okupowanych przez wojska (Zivilkommissariat, Militärgeneral Gouvernement, Militärgouvernement, Kreiskommando etc). Do służby wojskowej odbytej w czasie wojny światowej w wojskowych formacjach polskich, powstałych na obszarach b. państw zaborczych, może być zastosowany korzystniejszy sposób zaliczania czasu podany w punkcie 1, tylko w odniesieniu do formacji, uznanych przez b. państwa zaborcze za części składowe ich armji.

3. Czas wymienionej pod 1 i 2, służby w b. państwach zaborczych zaliczać można podwójnie, co najwyżej — o ile chodzi o b. zabór rosyjski — do dnia 1.XI.1917 r., w zaborach zaś austrjackim i pruskim do dnia 1.XI.1918 r.

4. Po powstaniu Państwa Polskiego, czas służby spędzony podczas minionej wojny w Wojsku Polskiem, względnie w uznanych przez Państwo wojskowych formacjach polskich zalicza się podwójnie zawodowym wojskowym — pojedyńczo zaś funkcjonarjuszom państwowym.

5. Czas przebyty w niewoli, o ile dostanie do niej nastąpiło bez winy danej osoby i zostało stwierdzone przez dochodzenia rehabilitacyjne, które wykazały także, iż osoba ta nie wstąpiła do armji bolszewickiej (w razie dostania się do niewoli rosyjskiej), ani też nie działa w czasie tej niewoli na niekorzyść państwowości polskiej, zaliczać należy funkcjonarjuszom państwowym i zawodowym wojskowym pojedyńczo i to zarówno do dnia 1. XI. 1917 r. względnie 1.XII.1918 r. jak i w Państwie Polskiem.

6. Wreszcie zauważa się, że korzystniejsze traktowanie czasu służby, określonej w punkcie 1, 2 oraz 4 (w odniesieniu do zawodowych wojskowych) ma wpływ tylko na wysokość zaopatrzenia emerytalnego, a nie na uzasadnienie roszczenia do tegoż zaopatrzenia.

Powyższe podaję Panom do wiadomości na podstawie pisma okólnego Prezydjum Rady Ministrów z dnia 30.IV.1925 r. Nr. 5885.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) B. Kozłowski
w/z. Podsekretarza Stanu

365.

Okólnik Nr. 72 z dnia 18 lipca 1925 r. Nr. AB. 5288 do wszystkich PP. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego), P. Delegata Rządu w Wilnie oraz P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie potrącenia nadwyżki zaliczek, udzielonych w listopadzie 1923 r. na poczet uposażenia według ustawy z 9. X. 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 116, poz. 924).

Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 25 kwietnia 1925 r. uchwaliła potrącenie w sześciu po sobie następujących ratach miesięcznych nadwyżki zaliczki, przyznanej na zasadzie uchwały Rady Ministrów z dnia 19 listopada 1923 r. na poczet dopłaty, należnej z uwagi na wejście w życie z dniem 1 października 1923 r. ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924).

Powyższa uchwała dotyczy zaliczki, której wypłatę zarządzono tut. okólnikiem z dnia 24.XI. 1923 r. L. OBR. 8158 oraz tej nadwyżki, której potrącenie osobnem zarządzeniem było zapowiedziane w tut. okólniku z dnia 17. XII. 1923 r. L. OBR. 8654 w sprawie wymiaru uposażenia wedle zasad wymienionej ustawy uposażeniowej.

Na podstawie okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 6. VII. 1925 r. L. 1536/DB/I. zarządzam wykonanie wspomnianej na wstępie uchwały z nadmienieniem, że kwoty podlegające zwrotowi, a wypłacone w swoim czasie w markach polskich należy przeliczyć na złote wedle postanowień § 1 punkt 2. (o ile chodzi o stosunek służbowy publiczno-prawny) względnie punkt 3 (o ile stosunek służbowy jest prywatno-prawny) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. (Dz. U R. P. Nr. 115, poz. 1030)

t. j. na 50% sum obliczonych według skali § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 42, poz. 441).

Kwoty pobrane w drodze potrącania należy zarachować zgodnie z postanowieniem § 18 przepisów rachunkowo-kasowych na dochód budżetu Ministerstwa Skarbu na rok 1925 dział 5 § 11.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *B. Kozłowski*

w/z. Podsekretarza Stanu.

366.

Okólnik Nr. 73 z dnia 18 sierpnia 1925 r. Nr. BP. 5239/25 do PP. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego), P. Delegata Rządu w Wilnie oraz P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie kosztów podróży i djet funkcjonarjuszów policji, delegowanych przez władze administracyjne w charakterze kurjerów.

Zdarzają się wypadki, że odnośni komendanci policji państwowej w wykonaniu polecenia władz administracyjnych zmuszeni są często delegować podległych sobie funkcjonarjuszów policji w charakterze kurjerów w sprawach ściśle administracyjnych do innych władz i urzędów administracyjnych, przyczem delegujące władze administracyjne, opierając się na tem, że dokumenty podróży dla rzeczonych kurjerów wystawiane są przez komendantów policji, należnych kurjerom djet i kosztów podróży nie wypłacają motywując odmowę tem, że pomienione koszta podróży i djety winny być pokrywane z odnośnych pozycji budżetu policji państwowej.

Z uwagi na podnoszoną już niejednokrotnie przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych konieczność odciążenia organów policji państwowej od czynności nie mających zasadniczo nic wspólnego z właściwemi ich obowiązkami, zechce Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) zarządzić, by wzmiankowanych wyżej delegacji o ile możności nie przedsiębrano, zwłaszcza w tych wypadkach, gdy delegacja nie stoi w żadnym związku z bezpieczeństwem, spokojem i porządkiem publicznym.

Wobec tego, że budżet policji państwowej nie może być obciążany wydatkami, które faktycznie winny być pokrywane z budżetu odnośnych władz administracyjnych, zarządzam, aby w tych wypadkach, gdy zachodzi wyjątkowa konieczność delegowania funkcjonarjuszów policji w charakterze kurjerów w sprawach ściśle administracyjnych (nie mających ścisłego związku z bezpieczeństwem, spokojem i porządkiem publicznym) koszta podróży i djety delegowanych funkcjonarjuszów policji pokrywały odnośne władze administracyjne ze swojego budżetu.

Minister Spraw Wewnętrznych:

wz. *(—) Olpiński*

Podsekretarz Stanu.

367.

Okólnik Nr. 75 z dnia 20 lipca 1925 r. Nr. BP. 5319/25 do PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i P. Głównego Komendanta Policji Państwowej w sprawie służby bezpieczeństwa na kolejach.

Stosunki bezpieczeństwa w obrębie terenów i linji kolejowych zdają się wskazywać na to między innymi, że organa policji państwowej, pełniące służbę na kolejach w myśl zasad przewidzianych rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Kolei z dnia 4/V 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41, poz, 258) względnie wydaną na podstawie artykułu 6 tegoż rozporządzenia instrukcją z dnia 24/I 1922 r. nie zawsze stoją na odpowiedniej wysokości swojego zadania na którą to okoliczność należy zwrócić szczególną uwagę, dążąc do możliwie jaknajwiększego usprawnienia działalności służbowej policji na kolejach. Wydając pomienioną wyżej instrukcję z dnia 24/I 1921 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych było zmuszone uwzględnić w niej tylko wytyczne zasadnicze, licząc się z różnorodnością stosunków i specyficznych potrzeb lokalnych, podciąganie bowiem szczegółowych obowiązków policji na kolejach w tych warunkach pod jeden szczegółowy szablon należy uważać za niekorzystne dla służby bezpieczeństwa. Z tego też powodu PP. Naczelnicy władz administracyjnych II instancji w granicach obowiązujących przepisów organizacyjnych względnie wzmiankowanych wyżej wytycznych posiadają możność za pośrednictwem podległych sobie kandydatów PP. pokierowania służbą bezpieczeństwa na kolejach tak, by można osiągnąć maximum jej sprawności a temsamem wzmóc bezpieczeństwo na kolejach.

W związku z powyższem zechce Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) zarządzić, aby dla organów policji pełniących służbę na kolejach na podległym Panu obszarze wydaną została (o ile nb. to dotąd nie nastąpiło) szczegółowa instrukcja o pełnieniu rzeczonej służby z uwzględnieniem lokalnych warunków i miejscowych potrzeb nie odbiegając jednak od zasad wyrażonych w powołanej wyżej instrukcji z dnia 24/I 1922 r., przyczem należy uwzględnić jednocześnie co następuje:

1) terytorjalny oraz rzeczowy zakres obowiązków w obrębie ściśle oznaczonych terenów linji i objektów kolejowych na obszarze danego okręgu administracyjnego dla a) komend powiatowych, b) komisarjatów, c) posterunków, (stałych, czasowych obchodów),

2) włączenie linji kolejowych do policyjnych obchodów i patroli wiejskich względnie miejskich na równi z drogami (gościńcami, traktami i t. p.) z tem że obchody normalne obejmują tory i objekty kolejowe tak w granicach stacji kolej. jak i poza nimi,

3) objęcie intensywnemi patrolami i obchodami terenów sąsiadujących z linjami i zakładami kolejowymi,

4) uregulowanie działalności służby śledczej na kolejach oraz w miejscowościach sąsiadujących

zwłaszcza bezpośrednio z linjami i zakładami kolejowymi.

5) Nawiązywanie ścisłego kontaktu z władzami, urzędami i organami kolejowymi.

6) Obok racjonalnego i szczegółowego rozplanowania służby bezpieczeństwa na kolejach zorganizowanie jaknajintensywniejszej kontroli tak przez komendantów posterunków ogólnych (conajmniej raz na dobę) jak i przez komendantów posterunków kolejowych (kilka razy na dobę) oraz wreszcie przez komendantów komisarjatów i komendantów powiatowych, którzy conajmniej raz na tydzień winni dokonywać kontroli służby policyjnej na kolejach na całej przestrzeni i to o różnych porach dnia i nocy.

7) Sposób dokonywania „kotroli podróżnych“ na kolejach. Ze względu na to, że wydane w tej mierze przez komendanta PP. Województwa Warszawskiego przepisy Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uważa za racjonalne, przeto przytacza się je poniżej celem ich zużytkowania dla wydać się mającej omawianej instrukcji szczegółowej.

Pod „kontrolą podróżnych“ należy rozumieć rodzaj służby, zgodnie z punktem 7 rozdział XIX przepisów biurowych dla komisarjatów i posterunków policji państwowej, nie znaczy to wszakże, aby służba ta polegała wyłącznie bądź też przedewszystkiem, na masowym żądaniu od pasażerów okazywania dowodów osobistych. Funkcjonarjusz pełniący tę służbę obowiązany jest czuwać, tak samo jak w innej służbie, aby ład, spokój i porządek nie zostały naruszone, jak również zapewnić bezpieczeństwo podróżnych, ich mienia oraz mienia kolejowego. Ażeby wykonać to zadanie musi on pilnie obserwować publiczność, zwracając szczególną uwagę na te osoby, które skutkiem swego zachowania się powierzchowności i t. d. spowodują jego podejrzenie. Dla łatwiejszego wykonania zadań policjant, jak powiedziano wyżej musi być w ścisłym kontakcie z organami służby kolejowej (np. konduktorami) i funkcjonarjuszami policyjnymi spotykanymi na przebywanym dystansie. Jeżeli zajdzie potrzeba wylegitymowania kogokolwiek z podróżnych policjant dokonywujący „kontroli podróżnych“ winien dopełnić tej czynności z zachowaniem należytego taktu, jaknajgrzeczniej, a nawet z zachowaniem ostrożności. Tylko w wyjątkowych razach, mając uzasadnione podejrzenie i wrazie obawy ucieczki osoby podejrzanej można wkroczyć do przedziału dla wylegitymowania, względnie zaaresztowania tejże, w pozostałych wypadkach legitymować należy w obecności jaknajmniejszego grona osób, natomiast wskazanym jest zaprosić do asysty konduktora.

Na komendantów powiatowych spada obowiązek należytego poinformowania funkcjonarjuszów wykonywujących kontrolę podróżnych gdyż nietaktowne i nieumiejętne w tej służbie postępowanie wywołać może narzekania i skargi ze strony publiczności.

Policjanta należy uświadamiać, że i w tej służbie jest on opiekunem współobywateli i stróżem prawa i porządku nie zaś suchym formalistą sprawiającym pasażerom przykrości.

Do celów kontroli podróżnych wskazanym jest dobieranie policjantów jaknajinteligentniejszych, nadto władających obcymi językami.

Po wydaniu omawianego wyżej rozplanowania służby bezpieczeństwa na kolejach oraz szczegółowej instrukcji w porozumieniu z zainteresowanemi Dyrekcjami Kolei Państwowych zechce Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) przedłożyć Ministerstwu szczegółowe sprawozdanie wraz z odpisami rzeczonych zarządzeń.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

368.

Pismo okólne z dnia 20 lipca 1925 r. Nr. AA. 4830/25 do Pana Wojewody (wszystkich), P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu w Warszawie w sprawie egzemplarzy przepisów wojskowych dla władz administracyjnych — sprostowania mylnego tekstu ustawy o powszechnym obowiązku służby wojsk.

W ślad za reskryptem z dnia 4/VI b. r. Nr. AA. 3757/25 zwraca się uwagę Pana Wojewody (P. Delegata Rządu, P. Komisarza Rządu), że w egzemplarzach przesłanych Panu Wojewodzie (P. Delegatowi Rządu, P. Komisarzowi Rządu) reskryptem z dnia 9/V b. r. Nr. AA. 3184/25 zaszły oprócz omówionej w powołanym reskrypcie z dnia 4/VI b. r. jeszcze dalsze omyłki drukarskie w tekście ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, a mianowicie:

1) na stronicy pierwszej u góry mylnie podany rok 1925 zamiast 1924,

2) w artykule 16 punkt 3) powinien opiewać: „lekarz wojskowy wyznaczony przez dowódcę okręgu korpusu“, wskutek czego numeracja dalszych punktów 3) i 4) powinna być zmieniona na 4) i 5),

3) w artykule 20 w ustępie 3-cim po słowach: „tożsamość ich osoby w urzędzie“ opuszczone są słowa: „gminnym, właściwym dla ich faktycznego miejsca“,

4) w art. 24 w ustępie drugim po słowach: „przysługuje prawo“ opuszczono wyrazy: „żądania, uzupełnienia lub sprostowania“,

5) w artykule 57 w punkcie b) w ostatnim wierszu podano mylnie cyfrę 25 zamiast 26,

6) w artykule 61 w ustępie drugim w wierszu przedostatnim wyraz „Ministra“ jest mylnie zamieszczony zamiast „Ministerstwa“,

7) w tytule rozdziału XV jest: „zebranie“, a powinno być „zebrania“,

8) w artykule 86 i 87 jest numeracja omyłkowo przestawiona,

9) w artykule 114 w puncie 5) w wierszu ostatnim po słowie „uwiedzenie“ opuszczony został przyimek „do“,

Zechce Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) zarządzić sprostowanie wyż wymienionych omyłek we wszystkich egzempla-

rzach znajdujących się w posiadaniu władz administracyjnych na podległym Panu Wojewodzie (P. Delegatowi Rządu, P. Komisarzowi Rządu) obszarze i o wykonaniu Ministerstwo zawiadomić.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(-) *B. Kozłowski.*
Dyrektor Departamentu.

369.

Pismo okólne z dn. 22 lipca 1925 r. Nr. AP. 7809 do wszystkich P. P. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Tymczasowego Wydz. Samorządowego we Lwowie, w sprawie ukonstytuowania Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na stanowiska III kategorji w państwowej służbie administracyjnej.

W myśl § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 1925 (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 424) zechcą Panowie (Tymczasowy Wydział Samorządowy) przystąpić do ukonstytuowania Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na stanowiska III kategorji w państwowej służbie administracyjnej.

Ustanowioną listę przewodniczących i Komisarzy egzaminacyjnych przedstawić należy Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *B. Kozłowski:*
w/z Podsekretarza Stanu.

370.

Okólnik Nr. 76 z dnia 24 lipca 1925 r. Nr AP. 8059 do PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie zasad ustalających sposób przedstawiania kandydatów do odznaczania orderem „Odrodzenia Polski" z pośród obywateli polskich.

Niejednolite traktowanie spraw przedstawiania wniosków o odznaczenie orderem „Odrodzenia Polski" oraz nadawania tego orderu spowodowały konieczność ponownego ujęcia tych spraw, przy uwzględnieniu tez *zawartych* w poprzednio powziętych odnośnych uchwałach Rady Ministrów, komunikowanych Panom w dotychczasowych okólnikach, normujących kwestję przedkładania tych wniosków.

Nadawanie orderu „Odrodzenia Polski" opiera się na ustawie z dnia 4 lutego 1921 r. o ustanowieniu orderu „Odrodzenia Polski" (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 137) uzupełnionej ustawą z dnia 28 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 255).

Order ten zgodnie z treścią artykułu 1 cytowanej ustawy jest ustanowiony w celu nagrodzenia zasług, położonych w służbie dla Państwa i społeczeństwa. Art. 4 ustawy bliżej określa czyny, które mogą uzasadnić nadanie odznaczenia.

Obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej może być nadawany order „Odrodzenia Polski" wedle przyjętej zasady 2 razy do roku, a to w dniu 3 maja, jako w dniu Święta narodowego i w dniu 11 go listopada (zamiast 1-go stycznia) jako w dniu Święta orderu „Odrodzenia Polski".

W odpowiednim czasie przed każdym z tych terminów będą podawane ogólne zasady co do odznaczeń w danym terminie. Zasady te będą dawać wytyczne co do tego za jaki rodzaj zasług będą w danym terminie nadawane odznaczenia, czy należy przedstawić do odznaczenia kandydatów ze wszystkich sfer społeczeństwa, czy też z poszczególnych odłamów i t. p.

Wnioski o odznaczenie mają być przesyłane Ministerstwu *w terminie nieprzekraczalnym do dnia 10 stycznia*, przy odznaczeniach majowych, przy odznaczeniach listopadowych zaś do dnia 1-go sierpnia każdego roku.

Dotychczasowa praktyka wykazała, że niejednokrotnie wnioski orderowe z powodu szczupłości szczegółów, uzasadniających odznaczenie, nie nadawały się do rozpatrywania przez Kapitułę orderu „Odrodzenia Polski" i Radę Ministrów. Zdarzało się też, że przedstawiano do odznaczenia osoby, których zasługi nie odpowiadały w zupełności wymogom art. 4 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. o ustanowieniu orderu „Odrodzenia Polski" (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 137).

Aby uniknąć tego rodzaju usterek i ujednostajnić formułowanie wniosków orderowych przesyłam w załączeniu formularze wniosków o odznaczenie orderem „Odrodzenia Polski", zarządzając, by wnioski orderowe były redagowane wyłącznie na tych formularzach. Nadmieniam, że przy wypełnianiu rubryk formularza winny być wypełnione tylko te rubryki, które zawierają szczegóły aktualne w stosunku do danego kandydata.

Co do poszczególnych rubryk formularza wyjaśniam:

W rubryce pierwszej formularza ma być podane d o k ł a d n i e imię i nazwisko kandydata do odznaczenia. Jeśli kandydat używa więcej imiom, należy podać wszystkie imiona. Co do rubryki drugiej należy przestrzegać, aby tytuły podawane były zgodnie z dokumentami, stwierdzającymi dany tytuł; tytuł naukowy winien być podany dokładnie z odnośnego świadectwa, a tytuł urzędowy zgodnie z ostatniem pismem nominacyjnem kandydata bez żadnych dodatków.

W rubryce szóstej należy podać zwięzły życiorys kandydata, informujący o jego wieku, miejscu urodzenia, zajęciu, ważniejszych zdarzeniach życiowych i tym podobnych ważnych szczegółach.

W rubryce czternastej należy przytoczyć dokładnie i s z c z e g ó ł o w o czyny, uzasadniające odznaczenie i wskazać odnośny punkt artykułu 4 ustawy o ustanowieniu orderu „Odrodzenia Polski".

W rubryce piętnastej należy uzasadnić klasę proponowanego odznaczenia przy uwzględnieniu załączonego szematu, podług którego kandydaci mogą być zaliczani do poszczególnych klas orderu.

Co do rubryki siedemnastej, to mając na uwadze § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 lutego 1924 r. o organizacji władz

administracyjnych II instancji (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 225) postanawiający, iż wszelkie odznaczenia osób cywilnych (ordery, krzyże, medale) z wyjątkiem orderów i odznaczeń za zasługi wojskowe, będą nadawane po zasięgnięciu opinji właściwego Wojewody, z drugiej zaś strony wobec zaszłych faktów nadania odznak orderu „Odrodzenia Polski" z pominięciem opinji Wojewody, wyjaśniam, że: wnioski co do osób, podległych zakresowi działania Ministrów, których zakres działania w drugiej instancji obejmuje kompetencje Wojewody, przedkłada Wojewoda (Komisarz Rządu st. m. Warszawy) właściwym Ministrom; wnioski co do działów niezjednoczonych w ręku Wojewody przedkładają naczelnicy odnośnych władz i urzędów drugiej instancji właściwym Ministrom, którzy przesyłają je do Prezydjum Rady Ministrów w celu wydania dalszych zarządzeń. Wreszcie wnioski o odznaczenie naczelników władz i urzędów II instancji oraz urzędników władz naczelnych i urzędów centralnych przygotowują właściwi Ministrowie i przesyłają je do Prezydjum Rady Ministrów w celu wydania dalszych zarządzeń.

Inne rubryki formularza nie wymagają specjalnych wyjaśnień

Wnioski, które nie będą zawierały wszystkich danych, przewidzianych w formularzu, a mających zastosowanie do danego kandydata bez gruntownego umotywowania ewentualnego braku pewnych dat nie mogą być rozpatrywane.

Wnioski należy przesyłać w czterech egzemplarzach, z których jeden winien być podpisany przez p. Wojewodę (Delegata Rządu, P. Komisarza Rządu) co do każdego kandydata **osobno**, nie zaś łączyć w jednem piśmie szereg wniosków, jak to dotychczas niejednokrotnie było w użyciu.

Przy stawianiu wniosków należy przestrzegać następujących zasad, uchwalonych przez Radę Ministrów, a w szczególności:

1) Za te same zasługi nie można nagradzać dwoma lub więcej orderami. Ponowne odznaczenie może nastąpić tylko wtedy, jeżeli zajdą nowe okoliczności należycie uzasadniające odznaczenie.

2) Nie można w uznaniu tych samych zasług nadawać orderu i przesuwać do wyższego stopnia służbowego.

3) Wojskowym, którzy zostali odznaczeni orderem wojskowym, z reguły nie będzie nadawany order cywilny w ciągu roku, licząc od dnia odznaczenia.

4) Należy ściśle przestrzegać artykułu 4 ustawy z dnia 4 lutego 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 137) i czuwać, by wnioski odpowiadały intencji ustawy.

5) Wnioski o odznaczenie zasłużonych osób zmarłych mogą być przedstawiane wyjątkowo ze specjalnem uzasadnieniem i wyraźnem zaznaczeniem, że chodzi o osobę zmarłą.

6) Fakt przedstawienia kandydata do odznaczenia powinien być utrzymany w tajemnicy zarówno wobec kandydata jak osób postronnych. Nieprzestrzeganie tego mogłoby zwłaszcza w wypadkach nie — uwzględnienia wniosku stwarzać dla czynników decydujących niepożądaną sytuację.

Okólnik niniejszy zastępuje okólniki:

Nr. kol.	21	z dnia	29/XI.	21 r.	— P. O.	9791
" "	19	"	25/I.	22 "	— P. O.	774
" "	152	"	26/I.	22 "	— P. O.	12122
" "	4	"	20/I.	23 "	— P. O.	612
" "	100	"	28/VIII.	23 "	— O. P.	9615
" "	94	"	27/VIII.	24 "	— A. P.	7635

Wzór formularza wniosku załącza się z nadmienieniem, iż stosownie do jednocześnie dokonanego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zamówienia, Drukarnia państwowa w Warszawie prześle Panu Wojewodzie (P. Delegatowi Rządu, P. Komisarzowi Rządu (w dniach najbliższych 100 egzemplarzy formularzy wniosków).

Powyższe zarządzam na podstawie okólnika P. Prezesa Rady Ministrów z dnia 16/VII. 1925 Nr. 81 L. dz. 1574 Or.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych.

(—) *B. Kozłowski.*

w/z. Podsekretarza Stanu.

SZEMAT

odznaczeń orderu „Odrodzenia Polski" osób zajmujących stanowiska urzędowe

Wielka Wstęga	I stop. służb. Prezes Rady Min.	Kardynał	Marszałek	
Komandorja z Gwiazdą wyjąt. Wielka Wstęga	II st. służbowy Minister	Arcybiskup Metropolita		I Prezes a) Sądu Najw. b) Najw. Tryb. Adm.
Komandorja z Gwiazdą	b. Minister	Rektor Uniw. pełniący urząd przez 2 lata z rzędu	Generał Broni	Prokurator Sądu Najwyższego
Komandorja, wyjątkowo Komandorja z Gwiazdą	III stop. sł. Podsekretarz Stanu Minister pełn. I kl.	Biskup Rektor Uniwersytetu		Prezes Sądu Apelacyjnego

Komandorja	IV st. służb. Dyrektor Dep. Minister Pełnom. kl. II	zwyczajny profesor szkół Akademickich	Generał Dywizji Generał Brygady	Sędziowie Sądu Najwyż., Prokurator Sądu Apelacyjnego
Krzyż Oficerski, wyjąt. Komandorja	Minister Pełnom. III kl.	Nadzwyczajny profesor Szkół Akademickich		
Krzyż Oficerski	V stop. służb. VI „ „ Radca legacyjny I i II kl., sekretarz legacyjny I kl., Konsul Generalny, Konsul.		Pułkownik, ppułkownik, komandor, komandor por.	Sędziowie Sądu Apelacyjnego, Prezes i sędziowie Sądu Okręgowego, Sędziowie obywatelscy przy Sądzie Okręgowym
Krzyż Kawalerski	VII i VIII st. służb. sekretarz legacyjny II klasy, attaché poselstwa, wicekonsul, sekretarz konsularny I i II klasy		major, kapitan, porucznik, pporucznik, komandor ppor.	Prezes i Sędziowie Sądu powiatowego, sędziowie nieprawnicy

371.

Okólnik Nr. 77 z dnia 24 lipca 1925 r. Nr. AP. 8060 do P. P. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie oraz P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie odznaczeń orderem „Odrodzenia Polski" w listopadzie r. 1925 r.

Powołując się na okólnik z dn. 24 lipca 1925 r. L. AP. 8059 podaję zasady, które należy stosować przy przedstawianiu wniosków dla odznaczeń orderem „Odrodzenia Polski" w listopadzie 1925 r.

Lista listopadowa winna być listą wyrównawczą, której myślą przewodnią powinna być zasada, aby ci, którzy czy to na stanowiskach urzędowych, czy w dziedzinie pracy społecznej lub naukowej i artystycznej położyli wielkie zasługi dla Państwa, a dotychczas nie zostali odznaczeni, otrzymali odznaczenie w tym terminie. Dotyczy to zwłaszcza osób pracujących na prowincji na niższych stanowiskach urzędowych względnie w ciaśniejszym kręgu spraw społecznych, dlatego też w tym terminie należałoby więcej stosunkowo niż dotychczas nadać Krzyżów Kawalerskich.

Zechcą Panowie przedstawić odnośne wnioski w myśl powyższych zasad przy zachowaniu jednak wielkiej ostrożności i rozwagi w odnośnych propozycjach nawet co do osób, których zasługi nie ulegają wątpliwości, lecz co do których odznaczenie Krzyżem Zasługi byłoby wystarczające.

Ponieważ według ustalonego rozdzielnika ilość odznaczeń, które ewent. będą nadane na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych dla całego resortu nie może przekraczać cyfry 34, zechcą Panowie stosownie ograniczyć ilość przedkładanych wniosków.

Jako termin ostateczny dla przedłożenia przez Panów odnośnych wniosków ustalam dzień 15 sierpnia r. b., a to ze względu na termin, w którym wnioski mają być przedłożone na Radę Ministrów.

Powyższe zarządzam na podstawie okólnika P. Prezesa Rady Ministrów Nr. 82 z dn. 17/VII 1925 r. L 1576/OR.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
B. Kozłowski.
w/z Podsekretarza Stanu.

372.

Okólnik Nr. 78 z dn. 28 lipca 1925 r. Nr. BP. 6096/25, do wszystkich PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie oraz P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie stosowania przez władze administracyjne sankcji karnych na mocy art. 34 ustawy z dnia 18/7 1924 r. (o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia) Dz. Ust. 67, poz. 650.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych otrzymało z Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej informacje, że niektóre władze administracyjne I instancji bardzo powolnie załatwiają sprawy administracyjno-karne z art. 34 ustawy z dn. 18/7 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia (Dz. Ust. Nr. 67, poz. 650), a między innemi również sprawy dotyczące pracodawców, uchylających się od płacenia wkładek, o których mowa w art. 6 p. a) przytoczonej ustawy.

Zważywszy, że powyższe postępowanie naraża „fundusz bezrobocia" na znaczne straty i niedobory budżetowe, gdyż uniemożliwia szybkie unormowanie sprawy wnoszenia przez pracodawców należnych od nich wkładek, polecam Panu Wojewodzie (P. Delegatowi Rządu, P. Komisarzowi Rządu) wydać podwładnym organom zarządzenia, aby wnioski Zarządów Obwodowych funduszu bezrobocia o nałożenie wymienionych kar były traktowane jako pilne i rozpatrywane możliwie prędko.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

373.

Okólnik Nr. 79 z dnia 28 lipca 1925 r. Nr. BP. 3378/25 r. do P.P. Wojewodów: w Białymstoku, Kielcach, Lublinie, Łodzi, Warszawie, Brześciu n/B., Łucku, Nowogródku, P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie zamiany grzywny na karę pozbawienia wolności w wypadkach przekroczeń dekretu z dn. 25/I 1919 r. (Dz. Pr. 9 poz. 123), popełnionych przez nielegalne posiadanie broni wojskowej lub materjałów i przedmiotów służących do użytku wojskowego wyszczególnionych w art. 1 tegoż dekretu.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zauważyło, że władze administracyjne I i II instancji różnie interpretują przepisy o postępowanie karno-administracyjnem, normujące kwestję zamiany grzywny na karę pozbawienia wolności, w wypadkach skazania za przekroczenie dekretu z dn. 25/I 1919 r. (Dz. Pr. 9, poz. 123), popełnione przez posiadanie broni i amunicji wojskowej.

Zważywszy, że dekret z dn. 25/I 1919 r. (Dz. Pr. 9, poz. 123) nie zawiera norm specjalnych dla postępowania karno-administracyjnego, stosować należy w razie stwierdzonej w drodze właściwej niezamożności osób skazanych na grzywny za posiadanie broni lub amunicji wojskowej, przepis generalny zawarty w art. 17 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 21/II 1919 r. (Monitor Polski Nr. 46) oraz § 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 5/III 1921 r. (Dz. Ust. 23, poz. 134) względnie w art. 14 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 5/XI 1920 r. (Dz. Urz. Z. T. P. i E. Nr. 4) na obszarze gdzie to ostatnie rozporządzenie obowiązuje.

Na zasadzie powyższego w miejsce nieściągalnej grzywny winna wstąpić kara pozbawienia wolności przez zamknięcie w areszcie, (a nie w więzieniu) wymierzona zgodnie z przepisem § 1 przytoczonego rozporządzenia z dn. 5/III 1921 r. względnie art. 14 Rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dn 5/XI 1920 r. Oczywiście gdy wymierzana jest kara pozbawienia wolności, a nie grzywna wówczas o ile chodzi o broń wojskową, winna być stosowana kara więzienia, jak to postanawia dekret z dnia 25 stycznia 1919 r.

Zechce Pan Wojewoda (Pan Delegat Rządu) podać powyższe do wiadomości i ścisłego zastosowania odnośnym władzom administracyjnym I-ej instancji.

Minister Spraw Wewnętrznych:
W. Raczkiewicz.

374.

Okólnik Nr. 80 z dnia 29 lipca 1925 r. Nr. AP. 7802 do PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie, w sprawie używania właściwej tytulatury.

Zdarzają się wypadki używania przez niektóre władze w pismach urzędowych, wystosowywanych do podległych im urzędników tytułów, nieodpowiadających tytułom, jakie przysługują danym urzędnikom z mocy dekretu nominacyjnego.

Postępowanie takie jako niewłaściwe i sprzeczne z przepisami wywołuje niejednokrotnie niepożądane kwestje co do charakteru służbowego danego urzędnika, — w wypadkach zaś wytoczenia przez urzędnika sporu przed Najwyższym Trybunałem Administracyjnym na tle stosunku służbowego np. z powodu zwolnienia go ze służby może wpłynąć dla odnośnej władzy niekorzystnie na ostateczny wynik sporu, jak to zresztą miało już miejsce.

Stwierdzając powyższe, proszę o wydanie zarządzenia, aby we wszelkiego rodzaju pismach urzędowych, jakoteż we wszelkiego rodzaju komunikatach i enuncjacjach urzędowych przestrzegano ściśle tytulatury, przysługującej danemu urzędnikowi na podstawie posiadanego przezeń dekretu nominacyjnego.

Zastrzegam przytem, że tytulatura, użyta w dekrecie nominacyjnym, winna odpowiadać obowiązującym w tym względzie przepisom.

Z chwilą zwolnienia urzędnika ze służby państwowej, względnie z zajmowanego stanowiska należy zaniechać używania w pismach do niego wystosowanych tytułu, jaki mu dotychczas przysługiwał, względnie w razie nieodzownej potrzeby należy użyć tytułu z dodatkiem wyraźnie wskazującym, że stanowiska tego on już nie piastuje, a więc z dodatkiem były (np. były naczelnik wydziału i t. p.).

Powyższe podaję Panom do wiadomości oraz ścisłego stosowania na podstawie pisma okólnego Prezydjum Rady Min. z dnia 13. VII. 1925 r. Nr 11909.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) Wł. Raczkiewicz.

375.

Okólnik Nr. 82 z dnia 30 lipca 1925 r. Nr. BP. 4441/25, do PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie postępowania dyscyplinarnego przeciwko funkcjonarjuszom Policji Państwowej.

Przytoczone niżej zarządzenie moje z tej samej daty i liczby podaję do wiadomości i zastosowania.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) Wł. Raczkiewicz.

Do

Pana Głównego Komendanta Policji Państw.

W wyjaśnieniu przepisów dyscyplinarnych dla policji państwowej z dnia 16 września 1919 r. (Dz. Urz. M. S. Wewn. Nr. 46/19, poz. 672) zarządzam co następuje:

Wzmiankowane w art. art. 12, 14, 18 i t. d. przepisów dyscyplinarnych dla policji państwowej t. zw. „dochodzenie dyscyplinarne“ winno obej-

mować zasadniczo: 1) dochodzenie ogólne (administracyjne), skierowane ku stwierdzeniu faktycznego stanu danej sprawy, zdarzenia czy wypadku, 2) postępowanie dyscyplinarne, zmierzające do ustalenia faktycznej winy danego funkcjonarjusza policji, obwinionego o popełnienie pewnego wykroczenia służbowego, stopnia tej winy oraz określenia wysokości kary dyscyplinarnej, jaka na winnego ma być nałożoną.

Ad 1) Dochodzenie ogólne (administracyjne) winno zawsze wyprzedzać postępowanie dyscyplinarne zwłaszcza w tych wypadkach, gdy na podstawie ujawnionych faktów i zdarzeń koniecznem jest wyjaśnienie udziału w nich policji względnie poszczególnych funkcjonarjuszów policji. Dochodzenia te prowadzą władze administracyjne względnie organa policji państwowej, w zależności od tego przez kogo dochodzenie zostało wszczęte, co bynajmniej nie może naruszać postanowień punktu b) ustępu II okólnika Min. Spr. Wewn. Nr. 74 z dnia 24. VI. 1924 r. (Nr. BP. 4838/24) oraz przepisów uzupełniających do tegoż okólnika.

O ile w toku rzeczonych dochodzeń zostaną ujawnione podstawy do wdrożenia postępowania dyscyplinarnego przeciwko poszczególnym funkcjonarjuszom policji prowadząca te dochodzenia władza administracyjna względnie właściwy przełożony organ policyjny (o ile dochodzenia prowadzone były bez udziału władzy administracyjnej) zarządza wdrożenie postępowania dyscyplinarnego.

Ad 2) Wszczynając postępowanie dyscyplinarne czy to z własnej inicjatywy czy na żądanie właściwej władzy administracyjnej (Wojewody, Delega Rządu, Komisarza Rządu, Starosty, Dyrektora Policji) odnośny przełożony policyjny obowiązany jest sporządzić decyzję na piśmie, stwierdzającą rozpoczęcie postępowania dyscyplinarnego, ze wskazaniem w pomienionej decyzji:

a) zlecenia właściwej władzy administracyjnej, o którem wyżej mowa, o ile zaś zlecenia takiego niema, winien zaznaczyć, iż czyni to z własnej inicjatywy.

b) osób, przeciwko którym postępowanie dyscyplinarne ma być wszczęte

c) wykroczeń służbowych, jakich pomienione osoby wedle akt dochodzeń miały się dopuścić.

Postępowanie dyscyplinarne jako takie może być prowadzone tylko przez organa policji państwowej, bez udziału władz administracyjnych, co jednak bynajmniej nie uchyla zastrzeżonego okólnikami Min. Spraw Wewn. Nr. 77 z dnia 9/7 1923 r. i Nr. 74 z dn. 24/6 1924 r. naczelnikom władz administracyjnych prawa wglądu w akta spraw dyscyplinarnych.

Akta postępowania dyscyplinarnego po ostatecznem ukończeniu tegoż oraz bez względu na wyniki (ukaranie, uniewinnienie, umorzenie) winny być dołączone do akt osobistych danego funkcjonarjusza.

Sporządzanie decyzji o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego nie obowiązuje w tych wypadkach, kiedy z powodu drobnego przekroczenia służbowego, co do popełnienia którego przez danego funkcjonarjusza policji niema żadnych wątpliwości (naoczne stwierdzenie wykroczenia, przyznanie się obwinionego) funkcjonarjusz ten może być ukarany doraźnie przez przełożonego, wyposażonego we władzę dyscyplinarną (art. 9 przep. dyscypl.) i w zakresie przysługującej mu kompetencji doraźnego karania. Natomiast pominięcie sporządzenia decyzji o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego jest niedopuszczalne w wypadkach cięższych wykroczeń służbowych, do rozpatrywania których powołane są komisje dyscyplinarne.

W związku z powyższem zechce Pan Komendant wydać podległym Sobie organom stosowne zarządzenia i pouczenia.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz*

376.

Okólnik Nr. 83 z dnia 30 lipca 1925 r. Nr BP. 3678 25 do P. P. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i Głównego Komendanta Policji Państwowej, w sprawie stosunku policji państwowej do władz administracyjnych.

W uzupełnieniu p, b) ustępu II okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 74 z dn. 24 czerwca 1924 r, (Nr. BP. 4838/24) w sprawie stosunku policji państwowej do władz administracyjnych zarządzam co następuje:

1) W wypadkach ujawnionych wykroczeń służbowych organów policji państwowej w stosunku do władz i organów administracyjnych tudzież w wypadkach zachodzących wzajemnych nieporozumień między władzami i organami administracyjnemi, a organami policji państwowej konfliktów i t. p. wynikłych na tle wykonywania obowiązków służbowych, władza administracyjna w interesie sprawnego wykonywania służby bezpieczeństwa winna zarządzić bezzwłocznie zbadanie sprawy we własnym zakresie działania przez specjalnie wydelegowany służbowo organ administracyjny, działający przy współudziale i w asystencji wyższego funkcjonarjusza policji, którego na zlecenie władzy administracyjnej obowiązany jest w tym celu delegować odnośny komendant policji państwowej.

Postanowienia zamieszczone w powołanym wyżej p. b) ustępu II okólnika Nr. 74, a dotyczące zarządzenia wdrożenia postępowania dyscyplinarnego przeciwko poszczególnym funkcjonarjuszom policji, winny i w powyższych wypadkach mieć zastosowanie z tem, że komendant wojewódzki obowiązany jest tego rodzaju akta dyscyplinarne tak wyższych jak i niższych funkcjonarjuszów policji przedkładać z urzędu t. j. bez specjalnego zażądania władzy administracyjnej II instancji (w m. st. Warszawie Komisarzowi Rządu) do przejrzenia, przed ich wysłaniem do Głównej Komendy Policji Państwowej dla skierowania ich do komisji dyscyplinarnej dla wyższych funkcjonarjuszów P. P., względnie dla zatwierdzenia przez pomienioną Komendę wydanych decyzji

dyscyplinarnych odnośnie do niższych funkcjonarjuszów policji.

2) Niezależnie od powyższego komendant wojewódzki obowiązany jest z urzędu t. j. bez specjalnego zażądania przedkładać naczelnikowi władzy administracyjnej do wglądu akta wszystkich spraw dyscyplinarnych wyższych funkcjonarjuszów policji po zakończeniu postępowania dyscyplinarnego, a przed ich skierowaniem do Głównej Komendy P. P. Obowiązek ten ciąży na komendancie wojewódzkim bez względu na to, czy postępowanie dyscyplinarne przeciwko podległemu sobie wyższemu funkcjonarjuszowi wdrożył na żądanie naczelnika władzy administracyjnej II instancji czy też mocą własnej decyzji, czy wreszcie na rozkaz Głównego Komendanta P. P., oraz bez względu na rodzaj wykroczenia służbowego, które stało się podstawą do wdrożenia rzeczonego postępowania dyscyplinarnego.

Wobec tego, że policyjne względy służbowe wymagają również, by sprawy dyscyplinarne były załatwiane w tempie szybkiem, przeto zechcą P. P. sprawy te traktować jako terminowe. Po zaopatrzeniu danego aktu dyscyplinarnego swoją opinją należy zwrócić go bezzwłocznie komendantowi wojewódzkiemu do dalszego urzędowania.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

377.

Pismo okólne z dn, 3 sierpnia 1925 r. Nr. AP. 4077 do wszystkich P. P. Wojewodów, w sprawie wzywania przez władze naczelne urzędników, pełniących służbę przy władzach administracyjnych II i I instancji.

Podaję do wiadomości Panów, iż Prezydjum Rady Ministrów w okólniku Nr. 48 z dnia 11/IV. 25 Nr. 5787 wyjaśniło, iż w wypadkach gdy zajdzie konieczność wezwania ze strony władz naczelnych do przyjazdu w sprawach służbowych do Warszawy Starosty, czy wogóle podległego Wojewodzie urzędnika, wezwanie to uskuteczniane będzie za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, jeśli zaś wezwanie wychodzi od władzy naczelnej działu służby, zespolonego w Urzędzie Wojewódzkim — za pośrednictwem właściwego Wojewody

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *B. Kozłowski.*
Dyrektor Departamentu.

378.

Okólnik Nr. 84 z dn. 7 sierpnia 1925 r. Nr. BP. 5891/25 do wszystkich PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie oraz P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie sygnałów ręcznych przy regulowaniu ruchu samochodowego.

Wzmagający się stale ruch samochodowy i coraz większa liczba samochodów, wymagają odpowiednich zarządzeń w celu należytego regulowania ruchu samochodów i wogóle ruchu kołowego przez powołane do tego organa policji państwowej. Regulowanie to odbywa się zapomocą sygnałów ręcznych dawanych przez funkcjonarjuszy policji państwowej. Ze względu na to, że ruch samochodowy nie ma charakteru lokalnego i koniecznem jest aby kierowcy samochodowi nie byli wprowadzani w błąd przez odmienne sygnały w różnych miejscowościach, sygnały te winny być jednolite na całym obszarze Państwa.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Robót Publicznych zaaprobowało w tym celu sygnały używane już obecnie z dobrym wynikiem przez policję państwową w m. st. Warszawie. Załączając opis rzeczonych sygnałów, Ministerstwo poleca wydać odpowiednie instrukcje organom policji w celu ich stosowania, przyczem zaznacza się, że sygnałów tych nie należy nadużywać bez potrzeby. Jednocześnie sygnały te należy podać do wiadomości oraz wprowadzić obowiązek kierowców i powożących stosowania się do nich w trybie przewidzianym przez art. 3 ustawy z dnia 7 października 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 89, poz. 656) i na podstawie § 2 rozporządzenia z dnia 6 lipca 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 65, poz. 587), względnie § 3 rozporządzenia z dnia 26 czerwca 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 61, poz. 611) oraz w rozwinięciu postanowień ustępu trzeciego § 29-go i ewent. ustępu siódmego § 33-go rozporządzenia z dnia 6 lipca 1922 r.

Odnośne rozporządzenia winny przewidywać sankcję karną w myśl postanowień wyżej przytoczonej ustawy.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *W. Jaszczołt*
Dyrektor Departamentu

379.

Okólnik Nr. 85 z dn. 10 sierpnia 1925 r. Nr. BP. 6575/25 do PP. Wojewodów (tylko na obszarze b. zaboru rosyjskiego), P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu w Warszawie w sprawie t. zw. flowerów.

I. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uznało w swoim czasie za możliwe nie wymagać uzyskiwania pozwoleń na posiadanie broni palnej długiej, systemu flower, kal. 6 mm., która w swej pierwotnej formie miała raczej charakter zabawki. Doświadczenie jednak ostatnich kilku lat okazało, że wyjątek uczyniony dla tego rodzaju broni nie wydał pożądanych rezultatów. Pod pozorem flowerów, sprzedawane są i utrzymywane bez pozwolenia najróżniejsze systemy broni palnej, niejednokrotnie dalekonośnej i niebezpiecznej, broń taka sprzedawana jest młodzieży i wskutek nieostrożnego obchodzenia się z nią miały miejsce wypadki, nawet z wynikiem śmiertelnym.

Z powyższych względów uważam za konieczne skasować wszelkie ulgi, stosowane obecnie do t. zw. flowerów i zastosować do nich w całej rozciągłości postanowienia dekretu o na-

bywaniu i posiadaniu broni i amunicji z dnia 25 stycznia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 9, poz 123) i wydanych na jego podstawie przepisów. Do wydawania pozwoleń na broń palną długą syst. flower upoważniam pp. Starostów (Komisarza Rządu).

W wykonaniu powyższego zechce Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) niezwłocznie:

1) zawiadomić wszystkich handlujących bronią, że do flowerów wszystkich systemów i kalibrów bez żadnego wyjątku mają zastosowanie ogólne przepisy o broni palnej, że zatem w szczególności sprzedaż tej broni bez okazania pozwolenia na kupno broni nie jest nadal dozwolona, jak również nie może być sprzedawana małoletnim ani taka broń ani amunicja do niej bez wykazania się pozwoleniem władzy administracyjnej według przepisanego wzoru;

2) podać do wiadomości publicznej, że w stosunku do broni palnej systemu flower bez względu na system i kaliber nie będą nadal stosowane żadne ulgi i że wobec tego na jej kupno i posiadanie potrzebne jest pozwolenie władzy administracyjnej jak na wszelką inną broń palną;

3) wezwać wszystkich posiadaczy wyżej wymienionej broni, aby w wyznaczonym przez Pana terminie (niekrótszym od trzech miesięcy) uzyskali na nią pozwolenia z ostrzeżeniem, że po upływie terminu broń posiadana bez pozwolenia będzie konfiskowana, a jej właściciele ulegną karze.

Zaznaczam tu jednak, że ze względu na zmianę jaką niniejsze zarządzenia wprowadza, w wypadkach ujawnienia broni systemu flower po upływie wyznaczonego terminu należy postępować oględnie. O ile nie zostanie stwierdzona zła wola i świadome uchylanie się od zastosowania się do przepisów obowiązujących, można się z reguły ograniczać do ostrzeżenia i wyznaczenia ostatecznego terminu dla uzyskania pozwolenia.

Przy wydawaniu pozwoleń na broń palną systemu flower, władze administracyjne mogą nie czynić zbytnich utrudnień, o ile nie zachodzi uzasadniona obawa nadużycia broni. W szczególności wymaganie udowodnienia potrzeby posiadania broni, jest naogół zbędne, w zasadzie przyjąć bowiem należy, że flowery nie są używane do obrony osobistej lub polowania, lecz do zabawy strzelania do celu i t. p. Zauważam jednak, że wobec najróżniejszych systemów, nazywanych flowerami, należy zwracać specjalną uwagę na rodzaj broni i nabojów. — Broń gwintowana, strzelająca kulami stożkowemi, może nawet przy kalibrze 6 mm., być uważana za sztucer myśliwski i za broń niebezpieczną i wówczas jako taka winna być traktowana.

W końcu zaznaczam, że broń systemu flower, kal. 6 mm., i strzelająca nabojami flowerowemi nie może być uważana za broń myśliwską w rozumieniu § 1 rozporządzenia z dnia 21 maja 1920 (Dz. Ust. Nr. 43, poz. 266), wobec czego wykazywanie się terenem do polowania i uzyskiwanie karty łowieckiej jest zbędne.

Zechce Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) w myśl powyższego wydać odpowiednie instrukcje podległym organom.

II. W związku z rozpowszechnieniem używania flowerów mnożą się skargi na ustawiczną strzelaninę w miastach, a w szczególności na letniskach, przyczem poza zakłóceniem spokoju, mają również miejsce nieszczęśliwe wypadki. Polecam przeto wydać podległym władzom i organom zarządzenia w celu niedopuszczania nadal do tego rodzaju wybryków. Prawo posiadania broni palnej nie jest równoznaczne z prawem jej używania i strzelanie z wszelkiej broni nie może mieć miejsca ani na drogach lub w miejscach publicznych ani w miejscach gdzie spowodować może nieszczęśliwe wypadki. Winni takiego używania broni lub niezachowania przy strzelaniu środków ostrożności wykluczających wypadek, popełniają wykroczenie, przewidziane w art. 230, ust. 3 i 4 K. K. i należy ich bezwzględnie pociągać do odpowiedzialności sądowej niezależnie od odebrania broni. Obowiązkiem organów policji jest ścisłe przestrzeganie, aby wykroczenia takie w przyszłości się nie powtarzały.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

380.

Pismo okólne z dn. 11 sierpnia 1925 r. Nr. Pr. 7122 do wszystkich PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie nielegalnych jednostek miar.

Dekret o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 15, poz 211) w art. 1 — 7, oraz wydane na jego podstawie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Hadlu z dnia 7.IV.1919 r. (Dz. P. P. P. Nr. 41, poz. 299), z dnia 7. VIII. 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 430) z dnia 24.VI.1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 54, poz. 497) i z dnia 26.VIII. 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70, poz, 630) ustanowiły legalne jednostki miar w Państwie Polskiem.

W myśl art. 8 tegoż dekretu o obrocie publicznym oraz we wszystkich aktach i czynnościach urzędowych, w wypadkach, gdy zachodzi potrzeba wyrażenia miary, należy ją wyrażać w legalnych jednostkach miar.

Tymczasem jednak zachodzą wypadki, że władze urzędowe niezawsze stosują się do wspomnianych przepisów.

Stan taki z punktu widzenia prawnego jest niedopuszczalny i może pociągnąć za sobą nieobliczalne konsekwencje. Pozatem zaś władze państwowe są powołane w pierwszym rzędzie do przestrzegania obowiązujących przepisów. Działalność przeciwna przyczynia się do naruszenia praworządności w Państwie i do obniżenia autorytetu władz.

Wobec powyższego polecam przestrzegać, by w zarządzeniach i wszelkich innych aktach urzędowych pp. Wojewodów (p. Delegata Rządu, p. Komisarza Rządu) w razie potrzeby wymienia-

nia miar, były one wyrażone tylko w jednostkach legalnych, ustalonych w wyżej przytoczonych przepisach prawnych.

W razie zaś gdyby wyjątkowo zachodziła potrzeba użycia także nazw miar dawniejszych obecnie prawnie uchylonych (np. morgi, dziesięciny, funty i t. p.), to możnaby conajwyżej umieszczać je w nawiasie obok miar wyrażonych w jednostkach obowiązujących, odnosząc się w wypadkach wątpliwych co do przerachowania do najbliższego Urzędu Miar o opinję.

O powyższem należy pouczyć także władze I instancji, oraz władze samorządowe.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

381.

Okólnik Nr. 86 z dnia 12 sierpnia 1925 r. Nr. BP. 6574/25 do wszystkich P.P. Wojewodów P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie zmiany przepisów o składzie komisji dyscyplinarnych dla niższych funkcjonarjuszów Policji Państwowej.

W załączeniu przesyłam odpis przepisów wydanych przezemnie w sprawie zmiany składu komisji dyscyplinarnych dla niższych funkcjonarjuszów policji.

Jak wynika z tych przepisów w komisjach brać będzie udział przedstawiciel Pana Wojewody (P. Delegata Rządu, P. Komisarza Rządu), zechce Pan zatem niezwłocznie mianować swego przedstawiciela i delegować go do brania udziału w komisji, zawiadamiając o tem p. Komendanta Wojewódzkiego.

Członkiem komisji mianowiać należy jednego z urzędników referendarskich możliwie z wykształceniem prawniczem dokładnie obeznanego z zakresem czynności policyjnych i służby bezpieczeństwa oraz z odnośnemi przepisami służbowemi, personalnemi i dyscyplinarnemi.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *W. Raczkiewicz.*

Przepisy Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 12 sierpnia 1925 r. w sprawie zmiany przepisów dyscyplinarnych dla policji państwowej z dn. 16 września 1919 r. (Mon. Pol. Nr. 215 z 1919 r.).

Na podstawie art. 42 i 21 ustawy o policji państwowej z dn. 24 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 61, poz. 363) zarządzam co następuje:

§ 1.

Przewidziana w ustępie a) art. 12 przepisów dyscyplinarnych dla funkcjonarjuszów policji komisja dla niższych funkcjonarjuszów policji przy Komendancie Wojewódzkim składa się z przewodniczącego, którym jest faktyczny zastępca Komendanta Wojewódzkiego, przedstawiciela policji państwowej, mianowanego na przeciąg jednego roku, przez Głównego Komendanta policji państwowej z pośród wyższych funkcjonarjuszów personelu Komendanta Wojewódzkiego oraz z przedstawiciela Wojewody (Delegata Rządu w Wilnie, Komisarza Rządu w Warszawie), mianowanego i delegowanego do komisji na przeciąg jednego roku, przez właściwego Wojewodę (Delegata Rządu, Komisarza Rządu).

§ 2.

Przepisy niniejsze wchodzą w życie z dn. 1 września 1925 r. Jednocześnie uchyla się sprzeczne z niemi postanowienia ustępu a) art. 12 przepisów z dnia 16 września 1919 r.

Minister Spraw Wewnętrznych
W. Raczkiewicz.

382.

Okólnik Nr. 87 z dnia 13 sierpnia 1925 r. Nr. BO. 11915/25 do wszystkich P. P. Wojewodow, P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie przyjazdu do Polski obywateli czechosłowackich i naturalizowanych żydów.

Wobec zawarcia układu handlowego pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką i wobec utworzenia Konsulatu R. P. w Jerozolimie skreśla się niniejszem z okólnika 39 Nr. BO. 8116/25 z 16/IV. 25 kategorje 1) obywateli czechosłowackich i 2) naturalizowanych żydów sprawy wjazdu których w granice R. P. regulować będą konsulaty polskie w Czechosłowacji i Jerozolimie.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

383.

Okólnik Nr. 88 z dn. 13 sierpnia 1925 r. Nr. BO. 15834 25 do wszystkich P. P. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu, na m. st. Warszawę, w sprawie Instrukcji wykonawczej do ustawy konsularnej o wystawianiu i przedłużaniu paszportów zagranicznych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła w załączeniu instrukcję o wystawianiu i przedłużaniu paszportów przez Urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej celem obesłania i zaznajomienia z nią podległych urzędów administracyjnych.

Przy przesyłaniu instrukcji należy specjalnie zwrócić uwagę na to, że

1) krótkoterminowe paszporty konsularne czyli takie paszporty, które posiadają na str. 8-ej adnotację o treści: „Paszport Nr. . . . traci swą ważność wrazie przyjazdu do Polski i przedłużany być nie może“ nie powinny być przez Urzędy administracyjne w żadnym wypadku przedłużane (§ Instrukcji),

2) paszporty konsularne normalne (niekrótkoterminowe) mogą być przez urzędy administracyjne przedłużane na okres (§ 30 Instrukcji):

a) do 3-ch miesięcy za opłatą 15 złotych,
b) do 6-ciu miesięcy za opłatą 20 złotych,
c) do jednego roku za opłatą 30 złotych.

Uwaga. Zgodnie z powyższem należy w punkcie 6-ym okólnika Nr. 63 z dn. 27/VI uczynić odpowiednią poprawkę.

3) wizy wjazdowe, których wzór podany jest na str. 25 Instrukcji uprawniają ich posiadaczy do wjazdu do Polski, wizy wyjazdowe, których wzór podany jest na str. 26 Instrukcji uprawniają ich posiadaczy do wyjazdu z Polski w terminie ważności wizy.

4) nadgraniczne urzędy administracyjne obowiązane będą zaznajomić władze graniczne z treścią punktu 3-go niniejszego pisma i przesłać im wzory wymienionych w tym punkcie wiz.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

INSTRUKCJA WYKONAWCZA

do art. 21 Ustawy z dn. 11 listopada 1924 r. o Organizacji Konsulatów i o czynnościach Konsulów (D. U. R. P. Nr. 105 z roku 1924, poz. 944).

O WYSTAWIANIU I PRZEDŁUŻANIU PASZPORTÓW PRZEZ URZĘDY KONSULARNE RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Zasady Ogólne.

§ 1. Wystawiony przez Urząd Konsularny w przepisanej formie paszport nazywa się Paszportem Konsularnym i upoważnia do wyjazdu i pobytu w krajach w tym paszporcie wymienionych oraz do wjazdu do Polski.

Wyjazd z Polski za paszportem konsularnym może być uskuteczniony albo pod warunkiem uzyskania od właściwych władz krajowych zezwolenia (wizy Wyjazdowej), albo na podstawie uprzednio wydanej przez Urząd Konsularny wizy Wyjazdowej.

§ 2. Paszport konsularny może być wydany tylko takiej osobie, której obywatelstwo polskie zostało stwierdzone w sposób, przepisany w niniejszej Instrukcji.

§ 3. Podstawowym warunkiem przy wystawianiu poszportów jest należyte, niepozostawiające najmniejszej wątpliwości, stwierdzenie tożsamości danej osoby i autentyczności dokumentów, służących za podstawę do wystawiania paszportu.

§ 4. Poza paszportami konsularnemi nie wolno urzędom konsularnym wystawiać żadnych innych dokumentów legitymacyjnych, stwierdzających tożsamość osoby oraz obywatelstwo właściciela.

Zastrzeżenie to nie odnosi się do zaświadczeń o wpisaniu do rejestru obywateli polskich (matrykuły) oraz do innych zaświadczeń, nie mających charakteru dokumentów legitymacyjnych, a wydawanych przez Konsulaty na żądanie władz obcych, względnie na żądanie osób zainteresowanych, w pewnym ściśle określonym celu (np. zdjęcie sekwestru, poświadczenie o wniesieniu podania do Urzędu Konsularnego o paszport polski etc.). Cel ten musi być na takim dokumencie wyraźnie oznaczony.

§ 5. Urząd Konsularny może wystawić paszport konsularny:

1) osobom, których obywatelstwo polskie zostało stwierdzone w drodze korespondencji z właściwemi władzami krajowemi;

2) osobom, zapisanym do rejestru (matrykuły) obywateli polskich w danym Urzędzie Konsularnym;

3) osobom, zapisanym do rejestru (matrykuły) obywateli polskich w innym Urzędzie Konsularnym;

4) osobom, które przedłożą jeden z dokumentów, wymienionych w § 6:

5) osobom, które udowodnią swego obywatelstwa polskiego przy pomocy innych dokumentów, niż wymienione w § 6.

§ 6. Urzędy konsularne Rzeczypospolitej Polskiej mogą wystawić paszporty na podstawie jednego z niżej wymienionych dokumentów:

1. Paszport zagraniczny (wzór Nr. 1), względnie dowód osobisty, dla obywateli polskich (wzór Nr. 1), wydany przez właściwy Urząd krajowy.

2. Paszport konsularny normalny, wydany przez jeden z Urzędów Konsularnych Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Akt nadania obywatelstwa polskiego, wydany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych lub Województwo (art. 14 Rozporządzenia z 7.VI. 1920 – Dz. Ust. Rz. P. Nr. 52/1920, poz. 320).

4. Akt uznania obywatelstwa polskiego, wydany przez jedną z władz, wymienionych w art. 7 Rozp. z 7.VI.1920 lub art. 1 Rozporządzenia z 15.II.1921 Dz. Ust. Rz. P. Nr. 16/1921, poz. 95—według wzoru, zamieszczonego w pozycji 19 Instrukcji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 8.VIII.1920 Nr. A. P. 2778/20.

5. Poświadczenie obywatelstwa polskiego w myśl art. 11 Rozporz. z 7.VI.1920.

6. Poświadczenie opcyjne, wystawione przez odnośną władzę polską w myśl obowiązujących przepisów:

a) Rozporz. M. S. Wewn. i M. b. Dz. Pr. z dn. 13. VII. 1920 (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 57/1920, poz. 358).

b) Rozporz. M. S. Wewn. z dn. 11. VI. 1921 (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59/1920, poz. 375).

c) Rozporz. Rady Min. z dn. 12. XII. 1922 (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 10/1923, poz. 58).

d) Instrukcja M. S. Wewn. z dn. 7.IV.1923 Nr. A. E. 5138/23.

e) Rozporz. M. S. Wewn. z dn. 6. II. 1925 (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 17/1925, poz. 118).

§ 7. Paszport konsularny może być albo normalny, albo krótkoterminowy.

Zewnętrzną oznaką, odróżniającą paszport normalny od paszportu krótkoterminowego, jest adnotacja na stronie 8 Paszportu treści następującej: „Paszport Nr.......... traci swą ważność w razie przyjazdu do Polski i przedłużony być nie może“.

§ 8. Paszport normalny z reguły może być wydawany na okres 1 roku (względnie 2 lat), z prawem przedłużenia na okresy roczne przez każdy etatowy Urząd Konsularny i każdy urząd paszportowy w kraju.

§ 9. Paszport krótkoterminowy może być wydany na okres, nie przekraczający 6 miesięcy; niezależnie od terminu ważności traci swą ważność w razie przyjazdu do Polski i ani przedłużony, ani wizowany przez władze krajowe bezwarunkowo być nie może.

Z wyjątkiem wypadków, wymienionych w § 16, paszport krótkoterminowy z reguły również nie może być przedłużany przez Urzędy Konsularne.

O paszportach normalnych i krótkoterminowych

Zasady ogólne.

§ 10. Paszport konsularny normalny może być wydany tylko osobom faktycznie zamieszkałym zagranicą i odpowiadającym jednemu z warunków, wymienionych w pp. 1, 2 lub 4 § 5-go.

Osobom, wymienionym w p. 3 tegoż § 5-go a nieodpowiadającym równocześnie jednemu z warunków przytoczonych w pp. 1, 2 lub 4 wspomnianego paragrafu, może być wydany paszport normalny, tylko po uprzedniem porozumieniu się z tym Urzędem Konsularnym, który dany paszport wystawił.

§ 11. Osobom, nie posiadającym miejsca faktycznego zamieszkania zagranicą, należy wydawać paszporty krótkoterminowe, o ile osoby te odpowiadają jednemu z warunków, wymienionych w pp. 1, 4 lub 5 § 5-go.

Wydawanie paszportów na podstawie warunków, wymienionych w p. 5 § 5-go, należy ograniczyć tylko do wypadków uzasadnionej konieczności na zasadzie decyzji kierownika Urzędu Konsularnego, przyczem odnośne umotywowanie winno być poczynione na akcie i podpisane przez kierownika Urzędu Konsularnego.

Przedłużanie paszportów konsularnych i Krajowych.

§ 12. Przedłużane mogą być tylko te paszporty konsularne, od których daty wydania upłynęło mniej niż 3 lata, a paszporty, wydane przez władze krajowe, tylko te, od których daty wydania upłynęło mniej niż rok.

§ 13. Przedłużenie może być dokonane nie wcześniej, niż na 3 miesiące przed upływem terminu poprzedniej ważności paszportu (względnie przedłużenia).

Paszporty, których termin ważności wygasł, mogą być przedłużane w granicach, przewidzianych w § 12, niezależnie od okresu czasu, jaki upłynął od terminu poprzedniej ważności, względnie przedłużenia.

§ 14. Jeżeli przedłużenie następuje przed wygaśnięciem terminu poprzedniej ważności, okres ważności następnego przedłużenia zaczyna biec od daty wygaśnięcia poprzedniej ważności.

Jeżeli zaś przedłużenie następuje po wygaśnięciu poprzedniej ważności, to okres przedłużenia należy liczyć od daty udzielenia przedłużenia.

§ 15, Paszport normalny może być z reguły przedłużany na okresy roczne przez każdy Urząd Konsularny i każdy Urząd paszportowy w kraju.

O ile nie zachodzą szczególne wątpliwości, uprzednie porozumienie się z tym Urzędem Konsularnym, który dany paszport wystawił, nie jest potrzebne.

Szczegółowe warunki przedłużania paszportów normalnych — patrz § 27.

§ 16. Paszporty konsularne krótkoterminowe bezwarunkowo nie powinny być przedłużane przez władze krajowe.

Urzędy Konsularne mogą przedłużyć paszport krótkoterminowy, jeżeli po temu zachodzi uzasadniona potrzeba, albo po uprzedniem porozumieniu się z tym Urzędem Konsularnym, który dany paszport wystawił, albo bez porozumienia się z tym Urzędem, jeżeli niema żadnych wątpliwości i jednocześnie zachowane są warunki dostateczne do wydania paszportu krótkoterminowego.

Szczegółowe warunki przedłużania paszportów krótkoterminowych — patrz § 27.

§ 17. Paszporty, wydane przez władze krajowe, mogą być przedłużane na okres, nie przekraczający 6 miesięcy w granicach, przewidzianych w § 12.

Przedłużone być mogą tylko te paszporty, wydane przez władze krajowe, które zawierają rubrykę, potwierdzającą obywatelstwo polskie posiadacza paszportu (Paszporty te noszą miano paszportów wzoru Nr. 1). Paszporty (wzoru Nr. 2), wydawane przez władze krajowe osobom o nieokreślonej przynależności państwowej, bezwzględnie przedłużane być nie powinny.

Terytorjalny zakres ważności paszportów.

§ 18. Paszport Konsularny może być wydany albo do wszystkich krajów zagranicznych,

albo tylko do krajów europejskich, wreszcie wyłącznie na powrót do Polski.

O wizowaniu paszportów.

§ 19. Urzędy Konsularne przy wydawaniu i przedłużaniu paszportów winny jednocześnie zaopatrzyć paszport w odpowiednią wizę konsularną.

§ 20. Wiza konsularna nie może być umieszczona na paszporcie, którego termin ważności już upłynął, o ile nie nastąpi jednocześnie przedłużenie paszportu.

§ 21. Przewidziane są 2 rodzaje wiz konsularnych: wiza wjazdowa i wiza wyjazdowa (tekst wizy — patrz załączniki Nr. 1 i Nr. 2).

§ 22. Wizę wjazdową (wzór Nr. 1) należy umieszczać w każdym wypadku przy wydawaniu i przedłużaniu paszportów.

§ 23. Zgodnie z określeniem charakteru wizy wjazdowej w § 22, termin ważności tej wizy winien być taki sam, jak termin ważności paszportu (lub przedłużenia).

§ 24. Wizę wyjazdową (wzór Nr. 2), jeżeli jest przewidziana, należy umieszczać również jednocześnie z wystawieniem lub przedłużeniem paszportu. Termin wizy wyjazdowej z reguły winien się równać terminowi ważności (lub przedłużenia) paszportu, o ile krótszy termin nie jest przewidziany w § 27 niniejszej Instrukcji.

Wiza wyjazdowa, w razie jej wygaśnięcia przed upływem terminu ważności paszportu (lub przedłużenia), może być wznowiona na nowy okres czasu w granicach ważności paszportu.

Wiza wyjazdowa może być umieszczona tylko na paszportach konsularnych normalnych.

§ 26. Adnotacja, anulująca ważność paszportu w razie przyjazdu do Polski, winna być umieszczona tylko na paszportach konsularnych krótkoterminowych.

Rodzaj paszportu, jego termin, kraje, na jakie paszport jest ważny, oraz rodzaj i termin wizy w zależności od stosunku danej osoby do służby wojskowej, stosownie do Ustawy o Powszechnym Obowiązku Służby Wojskowej z dn. 23 maja 1924 r., (D. U. R. P. Nr. 61 z dn. 18 lipca 1924 r., poz. 609) i Rozporządzena Wykonawczego z dnia 21 marca 1925 r. do wspomnianej Ustawy (D. U. R. P. Nr. 37 z dn. 15 kwietnia 1925 r. poz. 252).

§ 27. A) 1) Mężczyźni w wieku od lat 40 wzwyż oraz osoby młodsze, zaliczone do pospolitego ruszenia z powodu ułomności fizycznych (kat. C. D), lub na zasadzie art. 51 Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

2) Szeregowi rezerwy od lat 26 do 40.

3) Wszystkie osoby, nie obowiązane do służby wojskowej albo całkowicie od niej zwolnione mogą otrzymywać paszporty normalne do wszystkich krajów zagranicznych z terminem ważności do 1 roku (ewentualnie 2 lat) z wizą wyjazdową w terminie ważności paszportu.

B) Mężczyźni w wieku do lat 18 włącznie mogą otrzymać paszporty Normalne do wszystkich krajów zagranicznych z terminem ważności do 15 października tego roku, w którym kończą 18 lat z wizą Wyjazdową w terminie ważności paszportu.

C) Mężczyźni w wieku od lat 18 do 20 włącznie, posiadający zaświadczenie o zarejestrowaniu się w myśl § 131 Rozporządzenia Wykonawczego, mogą otrzymać paszporty Normalne do krajów europejskich z terminem ważności do 31 grudnia tego roku, w którym kończą lat 20, i z wizą Wyjazdową w terminie ważności paszportu.

Osoby, przebywające faktycznie w krajach poza Europą, mogą otrzymywać paszporty Normalne do wszystkich krajów zagranicznych z terminem ważności do 1 roku, co się zaś tyczy wiz Wyjazdowych, te osoby w wieku do lat 19 włącznie mają prawo do ich otrzymywania na termin, nie przekraczający ważności paszportu, osoby zaś 20-letnie na termin, nie przekraczający miesięcy 6.

D) Mężczyźni w wieku poborowym oraz starsi, którzy jeszcze nie mają uregulowanego stosunku do służby wojskowej, mogą otrzymywać tylko paszporty Krótkoterminowe na powrót do Polski z najkrótszym terminem.

Wyjątek stanowią osoby, faktycznie przebywające w krajach poza Europą, którym Urzędy Konsularne Rz. P. poza Europą winny wydawać paszporty Normalne z ważnością do 6 miesięcy i wizę Wyjazdową w terminie ważności paszportu.

Przepis niniejszy nie dotyczy osób, o których mowa w § 659 Rozporządzenia Wykonawczego, t. j. tych, którzy byli obowiązani rejestrować się w Urzędach Konsularnych na mocy obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dn. 29/I 1921 („Monitor Polski“ Nr. 30, poz. 68). Do tych osób należy stosować przepisy punktu 2 pozycja A oraz pozycji F niniejszego paragfu Instrukcji.

E) Mężczyźni w wieku poborowym oraz starsi do lat 26 włącznie, korzystający z przesunięć terminu stawienia się do poboru w kraju lub z odroczeń terminu odbycia służby w wojsku, mogą otrzymywać paszporty Normalne do krajów europejskich z terminem ważności, nie przekraczającym terminu przesunięcia albo odroczenia, oraz wizę Wyjazdową w terminie ważności paszportu.

F) Szeregowi rezerwy do 26 lat włącznie oraz oficerowie rezerwy do lat 40 mogą otrzymywać paszporty Normalne do krajów europejskich, a do Urzędów Konsularnych Rz. P. poza Europą do wszystkich krajów zagranicz-

nych z terminem ważności do 1 roku i wizę Wyjazdową na 6 miesięcy.

G) W razie prośby o wydanie paszportu do krajów, nie objętych powyższemi normami albo o wydanie paszportu lub wizy o terminie odmiennym od jednego z terminów, ustalonych powyżej, Urząd Konsularny, o ile uzna daną prośbę za uzasadnioną, winien zwrócić się o zezwolenie do kompetentnych władz krajowych, analogicznie do postanowień § 553 Rozporządzenia Wykonawczego.

H) Analogiczne zasady, jak powyżej, obowiązują przy przedłużaniu paszportów, z tem jednak zastrzeżeniem, iż normalnych paszportów osób, przyjeżdżających z krajów poza Europą do krajów europejskich, z ograniczonym terminem ważności, nie należy przedłużać bez porozumienia się z właściwym Urzędem Konsularnym lub władzami krajowemi na termin dłuższy ponad 3 miesiące i to jedynie w celu umożliwienia tej osobie powrotu do miejsca jej faktycznego zamieszkania, w przeciwnym razie należy ją traktować, jako osobę faktycznie zamieszkałą w krajach europejskich i postępować stosownie do zasad, przewidzianych dla tej kategorji osób.

§ 28. Odstępując od zasady, ustalonej w § 2-im niniejszej Instrukcji, Urząd Konsularny, po uzyskaniu zezwolenia Ministerstwa Spraw Zagranicznych, może wystawić paszport konsularny krótkoterminowy jeszcze w następujących wypadkach:

a) osobom, co do których prowadzone dochodzenia w celu stwierdzenia obywatelstwa nie zostały ukończone, zachodzi jednak uzasadnione domniemanie, że obywatelstwo polskie im przysługuje;

b) osobom pochodzenia polskiego, które miały prawo do uzyskania obywatelstwa polskiego przez opcję, z prawa tego jednak z powodu nieznajomości odnośnych przepisów ustawowych lub z powodu niedopełnienia przepisanych formalności nie mogły skorzystać, o ile nabycie obywatelstwa polskiego przez te osoby można uznać za pożądane, wydanie jednak paszportu osobom tej kategorji będzie dozwolone jedynie w dwóch następujących wypadkach:

1) jeżeli te osoby, zamierzając pozostać zagranicą, złożyły do Urzędu Konsularnego podanie o nadanie obywatelstwa Polskiego na zasadzie art. 9 Ustawy o obywatelstwie z dn. 20 stycznia 1920 (Dz. Ust. Nr. 7, poz, 44), i podanie to zostało zaopatrzone w przychylną opinję Urzędu Konsularnego, albo też

2) jeżeli, nie składając podania, proszą one o paszport na powrót do Polski, gdzie zamierzają nabyć obywatelstwo na zasadzie art. 3 Ustawy o obywatelstwie.

§ 29. Wystawienie paszportów osobom wymienionym w § 28, należy ograniczyć do tych wypadków, gdy osoby te nie są jednocześnie obywatelami kraju urzędowania danego Urzędu Konsularnego, i gdy bez wystawienia paszportu jest niemożliwe dla osoby zainteresowanej odbycie podróży za dokumentem, wystawionym przez władze obce.

O opłatach, pobieranych przez Urzędy Konsularne za wystawienie, przedłużenie, uzupełnienie i wizowanie paszportów.

§ 30. Za wystawienie jak również za przedłużenie paszportu konsularnego normalnego należy pobierać opłatę w wysokości, przewidzianej w Ogólnej Taryfie Opłat Kunsularnych (Rozporządzenie z dn. 19 maja 1925 r. — D. U. R. P. Nr. 56 z dn. 8 czerwca 1925 r., poz. 45, a mianowicie:

na okres ponad 6 miesięcy do 1 roku	30 zł.
na okres ponad 3 miesiące do 6 miesięcy	20 zł.
do 3 miesięcy	15 zł.

§ 31. Za wystawienie i przedłużenie paszportów konsularnych krótkoterminowych oraz za przedłużenie paszportów, wydanych przez władze krajowe, należy pobierać opłaty jak za paszporty normalne w wysokości, przewidzianej w § 30 niniejszej Instrukcji, o ile inne opłaty i terminy nie zostaną ustalone w specjalnych przepisach.

§ 32. Przy przedłużaniu paszportów należy pobierać opłatę tylko za okres bieżący. Za okresy ubiegłe żadne opłaty nie powinny być pobierane.

§ 33. Wiza wjazdowa (wzór Nr. 1) wolna jest od wszelkich opłat.

§ 34. Wiza wyjazdowa (wzór Nr. 2), o ile wystawiona jest jednocześnie z wydaniem lub przedłużeniem paszportu, wolna jest od opłat.

Za wystawienie wizy wyjazdowej już po wydaniu lub przedłużeniu paszportu należy pobierać opłatę, jak za uzupełnienie paszportu w wysokości, przewidzianej w O. T. O. K., poz. 46.

W tej samej wysokości winna być pobierana opłata za wizę wyjazdową na paszporcie konsularnym normalnym przez władze paszportowe w kraju, o ile za wizę wyjazdową nie jest przewidziana w kraju niższa opłata.

§ 35. Opłatę za książeczkę paszportową należy pobierać w wysokości jednego złotego.

§ 36. Za wpisanie do paszportu rodzinnego ślubnej żony należy pobierać opłatę, jak za wystawienie paszportu. Opłata ta obowiązuje bez względu na to, czy paszport został odrazu wystawiony na męża i żonę, czy też żona została dopiero później dodatkowo wpisana.

Za wpisanie przy wystawianiu paszportu dzieci do lat 16-tu nie pobiera się żadnej opłaty. Za dodatkowe wpisanie takich dzieci już po wystawieniu paszportu należy pobierać opłatę, jak za uzupełnienie paszportu.

Jeżeli zajdzie potrzeba wystawienia osobnego paszportu dla któregokolwiek z członków rodziny, wpisanych na paszport rodzinny, należy za wystawienie takiego paszportu pobrać

normalną opłatę, przyczem daną osobę w paszporcie rodzinnym należy skreślić.

Za przedłużenie paszportu rodzinnego należy pobierać opłatę, jak za wystawienie paszportu rodzinnego, t. j. podwójną.

§ 37. Przy wystawianiu paszportów osobom, które nielegalnie przekroczyły granicę, należy, niezależnie od opłat, obowiązujących w myśl niniejszej Instrukcji, pobierać dodatkową opłatę w wysokości opłaty za paszport zagraniczny, jaka obowiązuje w kraju w chwili zgłoszenia się po paszport konsularny, nie niższą jednak jak opłata konsularna.

Tę opłatę dodatkową należy traktować jako normalny dochód konsularny i zarachowywać na § 10 budżetu Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

O zniżaniu i zwalnianiu od opłat paszportowych.

§ 38. Z wyjątkiem paszportów, wydawanych na żądanie władz obcych osobom repatrjowanym, nikt od opłaty za książeczkę paszportową zwolnionym być nie może.

§ 39. Przewidziana w uwadze do poz. 45 O. T. O. K. zniżka w wysokości 50% dla robotników, niezamożnej uczącej się młodzieży oraz dla osób, zapisanych do matrykuły, może być udzielona po przedstawieniu odpowiednich dowodów, a w wypadkach wątpliwych na podstawie decyzji kierownika Urzędu Konsularnego.

§ 40. Stosownie do § 7 Rozporządzenia z dn. 19 maja 1925 r. w sprawie Ogólnej Taryfy Opłat Konsularnych, osoby, których ubóstwo zostało należycie uwiarogodnione, mogą być według uznania kierownika Urzędu Konsularnego zwolnione od opłaty paszportowej w części lub w całości; to samo dotyczy osób, które nie wskutek notorycznego ubóstwa, lecz z powodu wyjątkowych warunków materjalnych, nie są w stanie chwilowo tych opłat uiścić.

§ 41. Przewidziane w § 40 niniejszej Instrukcji ulgi należy stosować tytułem odpowiednio umotywowanego wyjątku w każdym wypadku tylko na podstawie decyzji kierownika Urzędu Konsularnego, przyczem na akcie należy umieścić odpowiednie umotywowanie, podpisane przez kierownika Urzędu.

§ 42. Jeżeli całkowite lub częściowe zwolnienie od opłaty zostało udzielone w uwzględnieniu wyjątkowych i przejściowych warunków materjalnych danej osoby, należy zażądać od niej formalnego zobowiązania do uiszczenia w terminie wskazanym należnej opłaty z powołaniem się na § 6 Rozporządzenia z dn. 19 maja 1925 r. do Ogólnej Taryfy Opłat Konsularnych. Udzielanie wspomnianej ulgi należy ograniczyć do wypadków bezwzględnej konieczności, przyczem termin ważności paszportu, względnie przedłużenia, winien być możliwie najkrótszy.

§ 43. Osobom, zobowiązanym do powrotu do kraju celem wykonania obowiązku służby wojskowej, można wystawiać i przedłużać paszporty bezpłatnie, lecz tylko na taki okres czasu, jaki jest niezbędny do odbycia podróży do kraju. W przeciwnym razie należy pobierać opłaty normalne.

§ 44. Zgodnie z § 9 Rozporządzenia z dn. 19 maja 1925 r. do Ogólnej Taryfy Opłat Konsularnych, wysokość pobranej lub należnej opłaty (§ 42) winna być zawsze oznaczona w paszporcie.

O sporządzaniu paszportów.

§ 45. Paszport konsularny, tak normalny, jak i krótkoterminowy, wystawia się na przepisanym formularzu, którego wzór został rozesłany Urzędom Konsularnym jako załącznik do Okólnika Ministerstwa Spraw Zagranicznych Nr. 160 z dn. 5/XI 1921.

§ 46. Paszport konsularny winien być sporządzony w 4-ch językach: polskim i francuskim obowiązkowo oraz angielskim i miejscowym w razie potrzeby. Pożądane jest, by na stronicy 6-ej formularza, która jest przeznaczona do wypełnienia rysopisów w języku miejscowym, Urzędy Konsularne, celem ułatwienia pracy, przykładały specjalną pieczątkę o treści tej samej, jak treść stronicy 3-ej formularza. W krajach, gdzie językiem miejscowym jest język francuski lub angielski, stronicę 6 tą należy przekreślić.

§ 47. Każdy paszport konsularny, tak normalny, jak i krótkoterminowy, musi być zaopatrzony w rubrykę: „zasada wydania paszportu", wskazującą podstawę, na jakiej w myśl obowiązujących przepisów paszport został wydany. W rubryce tej należy wymienić datę i liczbę pisma właściwej władzy — pismo........................ (nazwa Urzędu) .... z dn. .... Nr. ....— stwierdzającego obywatelstwo polskie (patrz § 5), względnie okazanego przez petenta dokumentu (§§ 5 i 6). Przy paszportach krótkoterminowych należy się powołać na odnośny przepis niniejszej instrukcji.

Omawianą rubrykę należy umieszczać na stronie 9-ej książeczki paszportowej i zaopatrywać w podpis i pieczęć Urzędu Konsularnego. W wypadku wystawiania nowego paszportu konsularnego na podstawie starego, zaopatrzonego w rubrykę: „zasada wydania paszportu", należy tę rubrykę przepisać do nowego paszportu oraz wymienić Urząd Konsularny, który tę rubrykę wypełnił w starym paszporcie.

§ 48. Cała treść tak samego paszportu, jak i wszelkich poczynionych w nim urzędowych adnotacyj, winna być wypełniona pismem zupełnie wyraźnem, wykluczającem możność jakiejkolwiek omyłki. W szczególności rubryka „imię i nazwisko" powinna być wypełniona pismem, naśladującem wielkie litery drukowane.

We wszystkich zapiskach urzędowych należy powtarzać przynajmniej Nr. paszportu.

Wszystkie daty, określające termin ważności paszportu, winny być wypełnione, jak następuje: dzień—cyframi, nazwa miesiąca—literami,

pierwsze trzy cyfry roku—cyframi, ostatnia zaś—literami.

§ 49. Paszport konsularny wystawia się w zasadzie tylko na jedną osobę. Na żądanie petenta, może mu jednak Urząd Konsularny wystawić paszport wspólny, do którego może być wpisana ślubna żona oraz dzieci do lat 16-tu. Dzieci powyżej lat 16-tu winny posiadać osobne paszporty.

§ 50. Terytorjalny zakres ważności paszportów winien być oznaczony w odpowiedniej rubryce na stronicy 7 książeczki paszportowej, następnie — w tekście wizy konsularnej (wzór Nr. 1).

§ 51. W tekście wizy, wzór Nr. 1, należy wpisać Nr. paszportu, imię i nazwisko właściciela.

Jeżeli paszport ma być ważny tylko na powrót do Polski, resztę słów w tekście polskim i francuskim należy skreślić.

Jeżeli paszport ma być ważny tylko do krajów europejskich, należy skreślić tylko ostatnie słowa: „i poza Europą—et hors o'Europe".

Dzień miesiąca terminu ważności wizy należy wypełnić cyframi, nazwę zaś miesiąca—literami, jak również ostatnią cyfrę roku po polsku i francusku.

Wiza winna być podpisana przez urzędnika, uprawnionego do wystawiania paszportów, i zaopatrzona w pieczęć Urzędu Konsularnego.

§ 52. Termin ważności wizy wyjazdowej (wzór Nr. 2), należy wypełniać, jak wskazano w poprzednim paragrafie, tylko w języku polskim.

Wiza wyjazdowa winna być również podpisana i zaopatrzona w pieczęć Urzędu Konsularnego.

§ 53. Adnotację (wzór Nr. 3) należy umieszczać w miarę możności na stronicy 8-ej paszportu z pieczęcią i podpisem, jak w §§ 51 i 52.

§ 54. Stosownie do § 50 na stronicy 7-ej książeczki paszportowej należy umieścić jedną z następujących adnotacyj:

1) „zagranicę" — à l'étranger
2) „w Europie — en Europe"
3) „do Polski — en Pologne".

§ 55. Wszelkich poprawek w treści paszportów (przedłużeń, wiz. i t. p.) należy bezwzględnie unikać. W wypadkach wyjątkowych, gdy taka poprawka okaże się konieczna, należy dokonać jej w sposób zupełnie czysty i wyraźny tak, by pozwalał on na odczytanie pierwotnego tekstu (np. czerwonym atramentem). Każda poprawka musi być specjalnie zaopatrzona w okrągłą pieczątkę Konsulatu i podpis upoważnionego urzędnika, wygląd zaś zewnętrzny jej musi wykluczać powstanie jakichkolwiek wątpliwości co do jej autentyczności.

§ 56. Osoba, załatwiająca jakąkolwiek sprawę paszportową, powinna z reguły zgłosić się osobiście w Urzędzie Konsularnym.

W szczególności należy, jaknajściślej stosować tę zasadę przy wydawaniu nowo wystawionych paszportów. Przesyłanie takich paszportów pocztą jest dopuszczalne jedynie w zupełnie wyjątkowych wypadkach, na podstawie nadesłanego przez petenta rysopisu i fotografji, poświadczonych przez władzę miejscową, przyczem do każdej takiej przesyłki wymagane jest zezwolenie kierownika Urzędu Konsularnego.

§ 57. Załatwianie spraw paszportowych i wizowych, należy powierzać urzędnikom, o ile możności etatowym, w każdym razie zaś posiadającym odpowiednie kwalifikacje moralne i umysłowe do służby tego rodzaju.

Wypadki, nasuwające wątpliwości pod względem materjalnym czy formalnym, oraz wypadki, w których autentyczność przedstawionych dokumentów została zakwestjonowana, powinny być zawsze przedkładane kierownikowi placówki lub też jego zastępcy, upoważnionemu do załatwiania spraw paszportowych.

§ 58. Paszporty oraz wszelkie klauzule urzędowe na nich zamieszczane winny być podpisywane przez kierownika danego Urzędu Konsularnego.

Do zastępczego podpisywania paszportów kierownik Urzędu może upoważnić urzędnika, prowadzącego dział paszportowo-wizowy, nie niższego wszakże stopnia, niż sekretarz konsularny II kl.

Podpisywanie paszportów może być powierzone urzędnikowi etatowemu niższego stopnia, niż wymieniony w ustępie drugim, tylko wrazie braku lub nieobecności urzędników wyżej wymienionego stopnia (Sekretarz konsularny II klasy lub wyższy), lub, gdy tego wymaga podział pracy w Urzędzie Konsularnym, w tym ostatnim jednak wypadku, jak również w każdym wypadku, gdy chodzi o podpisywania przez urzędników nieetatowych, wymagana jest uprzednia zgoda Ministerstwa Spraw Zagranicznych na każdą osobę, mającą podpisywać.

O każdej zmianie osób, upoważnionych do podpisywania paszportów, należy bezzwłocznie zawiadomić Ministerstwo Spraw Zagranicznych, przesyłając równocześnie podpisy nowo upoważnionych osób w ilości, przewidzianej w specjalnej instrukcji.

§ 59. Wrazie ujawnienia fałszywego paszportu, rzekomo wydanego przez władze krajowe lub Urząd Konsularny Polski zagranicą, albo ustalenia, że dany paszport konsularny został wydany na mocy fałszywego świadectwa przynależności polskiej lub dokumentu, niedostatecznie stwierdzającego obywatelstwo polskie danej osoby, należy podawać wszystkie bliższe szczegóły sprawy, zwłaszcza Nr. i datę danego paszportu lub świadectwa przynależności oraz nazwę Urzędu, który wystawił dokument, bezpośrednio do wiadomości Wydziału IV Rejestracyjno-Pościgowego Komendy Głównej Policji Państwowej w Warszawie (ul. Ciepła Nr. 13), celem poczynienia odpowiednich zastrzeżeń w „Gazecie Śledczej".

Niezależnie od tego należy o fakcie wykrycia nadużyć paszportowych zawiadomić bezzwłocznie wszystkie zainteresowane bezpośred-

nio Urzędy krajowe i Konsularne, w razie zaś koniecznej potrzeby i władze bezpieczeństwa na miejscu.

§ 60. Jeżeli petent, zgłaszający się do Urzędu Konsularnego, twierdzi, że swój paszport polski stracił (zgubienie, kradzież, zniszczenie), wówczas należy z nim sporządzić protokół, zawierający przedewszystkiem nazwę urzędu, który wystawił stracony paszport oraz, w miarę możności, datę i liczbę paszportu, i przesłać go do Urzędu krajowego lub Konsularnego, który stracony paszport wystawił.

W razie skradzenia lub zgubienia paszportu, Urząd Konsularny, który paszport wystawił, obowiązany jest bezzwłocznie po otrzymaniu o tem wiadomości zawiadomić Wydział IV Rejestracyjno-Pościgowy Głównej Komendy Policji Państwowej, celem zamieszczenia odpowiednich zastrzeżeń w „Gazecie Śledczej".

Urząd Konsularny przed wydaniem nowego paszportu winien zażądać od osoby zainteresowanej przedstawienia rzeczowych dowodów, że postępowanie prawno-administracyjne, przewidziane według ustaw miejscowych w razie stracenia dokumentów legitymacyjnych, zostało wdrożone i ukończone.

§ 61. Przy wydawaniu paszportu należy w każdym wypadku, kiedy to tylko jest możliwe, zachować w aktach dokument, który posłużył za podstawę do wydania paszportu, w przeciwnym razie należy uczynić na tym dokumencie adnotację o wydaniu paszportu.

Przepisy przejściowe.

Wydawanie paszportów na podstawie warunków, wymienionych w pp. 2 i 3 § 5-go niniejszej Instrukcji, należy wstrzymać do otrzymania specjalnej instrukcji o prowadzeniu rejestrów obywateli polskich (matrykuły).

Przewidziana w § 21 wiza wjazdowa (wzór wizy — patrz załącznik Nr. 1) będzie obowiązywała aż do czasu umieszczenia odpowiedniej rubryki w tekście książeczki paszportowej, wobec czego w następstwie odpadnie potrzeba wydawania oddzielnej wizy wjazdowej.

Instrukcja niniejsza wchodzi w życie w krajach europejskich z dniem 1 lipca, a w krajach poza Europą z dniem 1 sierpnia 1925 roku.

Jednocześnie zostaje uchylona Instrukcja Paszportowa z dn. 25 lipca 1924 roku, Nr. K. III-a 7754/24.

Minister

(—) *Al. Skrzyński.*

Warszawa,
dnia 15 czerwca 1925 r.

Załącznik do Instrukcji Paszportowej.

Wzór wizy Nr. 1.

WIZA
VISA

Konsulat Rzeczypospolitej Poskiej w ....

Consulat de la République Polonaise à ....

PASZPORT / PASSEPORT Nr.

wydany / délivré à (Imię i nazwisko właściciela paszportu)

ważny na wjazd do Polski i wszystkich krajów w Europie i poza Europą

bon pour se rendre en Pologne et dans tous les pays d'Europe et hors d'Europe

do dnia / jusqu'à .... (miesiąc) / (mois) 192 (literami) / (en lettres)

Miejsce / lieu dzień, miesiąc, rok.

Wzór wizy Nr. 2.

W I Z A

Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w..........................

paszport Nr.........................

wydany........... (imię i nazwisko właściciela paszportu) ważny na wyjazd z Polski

do dnia (data) (miesiąc) 192 (literami)

o ile zezwolenie na wyjazd nie zostanie przedłużone. Miejsce, miesiąc, rok.

Wzór Nr. 3.

ADNOTACJA (na paszportach krótkoterminowych.

„Paszport Nr.......................traci swą ważność w razie przyjazdu do Polski i przedłużony być nie może".

Obwieszczenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

384.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 czerwca 1925 roku Nr. B.B. 3306/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1351 stowarzyszenie pod nazwą „Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie".

385.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 czerwca 1925 roku Nr. B. B. 3021/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1356 stowarzyszenie pod nazwą „Polskie T-wo Opieki nad grobami Bohaterów".

386.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 czerwca 1925 roku Nr. B. B. 3650/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1361 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Polaków posiadających w Rumunji na Bessarabji majątki i inne prawa majątkowe".

387.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1925 roku Nr. B. B. 3425/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1362 stowarzyszenie pod nazwą „Zw. Rodowy Rodu Puzynów".

388.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 czerwca 1925 roku Nr. B. B. 2995/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1363 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Zw. Zawodowy Rektyfikacji Spirytusu".

389.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 czerwca 1925 roku Nr. B. B. 3643/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1364 stowarzyszenie pod nazwą „Centralna Rada Zw. Zawodowych Lekarzy Dentystów Rzeczypospolitej Polskiej".

390.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3847/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1365 stowarzyszenie pod nazwą „Polskie Zjednoczenie Gospodarcze".

391.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 czerwca 1925 roku Nr. B. B. 3280/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1366 stowarzyszenie pod nazwą „Szomraj Szabos W'hadas" Przestrzeganie Soboty i Głównych zasad religji.

392.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3624/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1367 stowarzyszenie pod nazwą „Międzynarodowa Pomoc Handlowa".

393.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3536/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1368 stowarzyszenie pod nazwą „Zw. Rejonowych Hurtowni Tytoniowych Rzeczypospolitej Polskiej".

394.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3076/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1369 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Zw. Przemysłowców Metalowych".

395.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3426/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1371 stowarzyszenie pod nazwą „Naczelna Rada do Spraw Pomocy Młodzieży Akademickiej".

396.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3648/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1372 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie 8-klasowej Szkoły Żeńskiej".

397.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnetrznych z dnia 8 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3542/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1374 stowarzyszenie pod nazwą „Zw. Przemysłu Konfekcyjnego w Polsce".

398.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3481/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń

i związków pod Nr. 1375 stowarzyszenie pod nazwą „Stowarzyszenie Pomocy Studentom Żydom w Polsce — Auxilicum Academicum Judaicum".

399.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3458/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1376 stowarzyszenie pod nazwą „Żydowski Zw. Udzielania Pomocy biednym niewiastom wychodzącym za mąż" — „Achnasas Koło Nr. 3" (Pomoc Narzeczonym)".

400.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3779/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1377 stowarzyszenie pod nazwą „Polo-Klub w Warszawie".

401.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3705/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1378 stowarzyszenie pod nazwą „Tow. Lekarzy Oficerów Rezerwy".

402.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1925 roku Nr. B. B. 2380/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1379 stowarzyszenie pod nazwą „Koło im. Bronisławy Jastrzębowskiej".

403.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3723/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1380 stowarzyszenie pod nazwą „Warszawskie T-wo Śpiewacze „Hejnał".

404.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3756/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1381 stowarzyszenie pod nazwą „Zw. Zawodowy Akwizytorów Propagandowych i Reklamowych Rzeczypospolitej Polskiej.

405.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3780/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1382 stowarzyszenie pod nazwą „Oświata".

406.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 lipca 1925 roku Nr. B. B. 4029/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1383 stowarzyszenie pod nazwą „Tow. Przyjaciół Skolimowa i Chylic".

407.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3858/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1384 stowarzyszenie pod nazwą „Liga Moralnej Obrony Polski".

408.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 lipca 1925 roku Nr. B. B. 2949/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1385 stowarzyszenie pod nazwą „Stow. Żydowskich Rolników i Ogrodników „Skarganan" Rolnik i Ogrodnik".

409.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 lipca 1925 roku Nr. B. B. 4027/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1386 stowarzyszenie pod nazwą „Zawodowy Zw. Artystów Baletu i Nauczycieli Tańca Rzeczypospolitej Polskiej".

410.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 lipca 1925 roku Nr. B. B. 4048/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1388 stowarzyszenie pod nazwą „Zw. Polskich Organizacji Rolniczych".

411.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lipca 1925 roku Nr. B. B. 4007/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1389 stowarzyszenie pod nazwą „Zw. p. n. Warszawski Okręgowy Zw. Piłki Nożnej".

412.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnetrznych z dnia 31 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3622/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1390 stowarzyszenie pod nazwą „Tow. Wzajemnej Pomocy byłych Wychowańców Kaliskich Szkół Średnich".

413.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 sierpnia 1925 roku Nr. B. B. 4435/25 wciągnięto do rejestru stowa-

rzyszeń i związków pod Nr. 1391 stowarzyszenie pod nazwą „Kolonja Lecznicza Dziecięcia im. D-ra Med. Rektora Józefa Brudzińskiego przy zdroju w Busku".

414.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3953/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1392 stowarzyszenie pod nazwą „Tow. pomocy chorym Żydom w Warszawie p. n. Lnias Hacedek 5 Filantropijne dyżury nocne".

415.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 sierpnia 1925 roku Nr. B. B. 4458/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1393 stowarzyszenie pod nazwą „Zw. Rewizyjny Spółdzielni Wojskowych".

416.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 lipca 1925 roku Nr. B. B. 3704/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1394 stowarzyszenie pod nazwą „Tow. Zwolenników Szkoły Pracy Samorządowej".

Dział Personalny.

a) Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

417.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 22 lipca 1925 r.

o nominacji członków Wyższej Komisji Dyscyplinarnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

W myśl art. 2-go ustawy z dnia 17 lutego 1923 Dz. U. Nr. 21/22, poz. 165, o organizacji władz dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym, mianuję na przeciąg lat trzech.

Przewodniczącym Wyższej Komisji Dyscyplinarnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Podsekretarza Stanu Karola Olpińskiego.

Zastępcami Przewodniczącego.

Dyrektorów Departamentów: Władysława Weissbroda i Władysława Jaszczołta.

Naczelników Wydziałów: Stefana Seferowicza, Dr. Rudolfa Sikorskiego, Stanisława Piwockiego, Andrzeja Longchampsa i Stanisława Gawlińskiego.

Członkami Wyższej Komisji Dyscyplinarnej:

Głównego Inspektora Ministerjalnego: Stanisława Twardę;

Naczelników Wydziałów: Stefana Dobrowolskiego, Dr. Kazimierza Windakiewicza, Romana Hausnera, Jana Strzeleckiego, Melchiora Wańkowicza, Jerzego Pileckiego, Leopolda Rutkowskiego, Dr. Jana Ossolińskiego, Dr. Karola Górskiego, Dr. Józefa Kowalczewskiego, Dr. Franciszka Jarnińskiego i Dr Jana Surawskiego;

Inspektora Państw. Sł. Zdrowia Dr. Wiktora Hryszkiewicza;

Dyrektora Państw. Instytutu Farmaucetycznego Dr. Stanisława Weila;

Zast. Dyr. Państw. Zakładu Higjeny Dr. Józefa Celarka;

Radców ministerjalnych w V st. służbowym: Jana Śliwińskiego i Stefana Molendzińskiego;

Urzędnika V st. sł. Konrada Mackiewicza;

Radców ministerjalnych w VI stopniu służbowym: Karola Orzechowskiego, Włodzimierza Konkolniaka, Władysława Wagnera, Witolda Trzcińskiego, Seweryna Czerwińskiego, Antoniego Marczewskiego, Władysława Czapińskiego, Kazimierza Prökla, Marcelego Porowskiego, Tadeusza Saloniego i Jerzego Lubodzieckiego;

Urzędników VI st. służb.: Władysława Długockiego, Jerzego Adelsteina, Stanisława Szwalbego, Tadeusza Raczyńskiego, Tadeusza Wolfenburga, Henryka Kaweckiego, Dr. Teodora Kirkora, Wita Zdankowskiego, Stanisława Wiśniewskiego, Ernesta Zarembę;

Naczelnika Rachuby: Marjana Kasperowicza;

Księgowego: Kazimierza Breithaupta;

Naczelnika Kancelarji: Artura Iseppi;

Asesora w VI st. służb.: Leonarda Kowalewskiego oraz

Assesora w VII stopniu służbowym: Karola Suchego;

Urzędników VII stopnia służbowego: Halinę Rawicz-Szczerbo i Marję Sokal;

Adjunktów Kancelaryjnych: Bolesława Żeromskiego i Janinę Wyrębowską;

Woźnych: Henryka Jabłońskiego i Józefa Ostrowskiego (Gen. Dyr. Sł. Zdrowia).

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

2) Ruch służbowy.

418.

a) w Ministerstwie Spraw Wewn.

W czerwcu i lipcu 1925 r.

I. P. Prezydent Rzeczypospolitej:

1) postanowieniem z dnia 14 czerwca 1925 r. zwolnił zgodnie z prośbą p. Cyryla Ratajskiego z urzędu Ministra Spraw Wewnętrznych i równocześnie zamianował Ministrem Spraw Wewnętrznych dotychczasowego Delegata Rządu w Wilnie (Wojewodę) p. Władysława Raczkiewicza.

2) postanowieniem z dnia 14 czerwca 1925 zwolnił na własną prośbę Podsekretarza Stanu Stefana Smólskiego ze służby państwowej.

II. P. Minister zarządził następujące zmiany personalne:

A. W Zarządzie Centralnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

M i a n o w a n i:

Radca minist. Molendziński Stefan — radcą minist. w V st. sł. z dniem 1. 7. 25 r.

Referent Drzewiecki Kazimierz —urzędnikiem I kat. VI st. sł. z dniem 1. 7. 25 r.

Urzędnik VIII st. sł. Olszewski Stanisław — urzędnikiem I kat. VII st. sł. z dniem 1. 7. 25 r.

Urzędnik VIII st. sł. Dr. Łach Maciej - urzędnikiem I kat. VII st. sł. z dniem 1. 7. 25 r.

Urzędniczka X st. sł. Risske Marja — urzędniczką III kat. IX st. sł. z dniem 1. 7. 25 r.

Prow. urzędniczka XI st. sł. Wojewódzka Jolanta—prow. urzędniczką III kat. X st. sł. z dniem 1. 7. 25 r.

Prow. urzędniczka XI st. sł. Lichomska Marja — prow. urzędniczką III kat. X st. sł. z dniem 1. 7. 25 r.

Prow. urzędniczka XI st. sł. Świtańska Helena—prow. urzędniczką III kat. X st. sł. z dniem 1. 7. 25 r.

Janina Nowacka — prow. urzędniczką III kat. XI st. sł. dnia 14. 7. 25 r.

P r z e n i e s i o n y:

Urzędnik VII st. sł. Telichowski Zdzisław — dnia 25. 7. 25 r. do Starostwa w Kałuszu w dotychczasowym stopniu i charakterze służbowym.

Z w o l n i e n i:

Urzędnik VII st. sł. Nowacki Mieczysław — dnia 15. 7. 25 r. na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Prow. urzędnik X st. sł. Bobiński Wacław — dnia 8. 7. 25 r. na własną prośbę.

B. We Władzach Administracyjnych II Instancji.

W Urzędzie Wojewódzkim w Kielcach:

M i a n o w a n i:

Urzędnik VII st. sł. Dr. Serafin Marcin — urzędnikiem VI st. sł. dnia 24/VI 25 r.

Urzędnik VIII st. sł. Baluciński Stanisław — urzędn. VIII st. sł. dnia 26/VI 25 r.

Urzędnik VIII st. sł. Motal Karol — urzędnikiem VII st. sł. dnia 26/VI 25 r.

Urzędnik VII st. sł. Bożydar Podhorodeński Marjan — urzędnikiem VI st. sł. dnia 30/VI 25 r.

Dr. Winiarz Karol — urzędnikiem VII st. sł. dnia 14/VII 25 r.

W Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie:

Urzędnik VIII st. sł. Żurowski Adam — urzędnikiem rachunkowym VII st. sł. dnia 30/VI 25 r.

W Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie:

Urzędnik VII st. sł. Sztylbach Andrzej — urzędnikiem VI st. sł. dnia 26/VI 25 r.

Urzędnik VIII st. sł. Filipowski Adam — urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 25 r.

Urzędnik VIII st. sł. Frańczak Feliks urzędnikiem rachunkowym VII st. sł. dnia 30/VI 25 r.

Urzędnik VIII st. sł. Sochacki Zbigniew — urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 25 r.

W Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi:

Urzędnik VII st. sł. Markiewicz Władysław — urzędnikiem VI st. sł. dnia 26/VI 25 r.

W Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku:

Urzędniczka VIII st. sł. Nekanda Trepka Janina — urzędniczką VII st. sł. dnia 26/VI 25 r.

Prow. urzędnik VIII st. sł. Zdżarski Wacław — prow. urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 25 r.

W Urzędzie Wojewódzkim Poleskim:

Urzędnik VIII st. sł. Skrzyński Edward — urzędnikiem VII st. sł. dnia 22/VI 25 r.

Baczyński Henryk — prow. urzędnikiem VI st. sł. dnia 10/VII 25 r.

W Urzędzie Wojewódzkim Pomorskim.

Urzędnik VII st. sł. Pałac Józef — urzędnikiem VI st. sł dnia 26/VI 25 r.

Urzędnik VII st. sł. Wiśniewski Władysław — urzędnikiem VI st. sł. dnia 30/VI 25 r.

Urzędnik VIII st. sł. Łuczak Stanisław — urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 25 r.

Urzędnik VIII st. sł. Maltze Stanisław — urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 25 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Poznańskim:

Urzędnik VIII st. sł. Dr. Put Stanisław — urzędnikiem VII st. sł. dnia 29/VI 25 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie:

Urzędnik VII st. sł. Rappé Mieczysław — urzędnikiem VI st. sł. dnia 22/VI 25 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim:

Urzędnik VII st. sł. Juzwa Leopold - urzędnikiem VI st. sł. dnia 26/VI 25 r.

Urzędnik VI st. sł. Dr. Korczyński Lesław — Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. dnia 30/VI 25 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Tarnopolu:

Naczelnik Wydziału w VI st. sł. Gergowicz Bogumił — Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. dnia 24/VI 25 r.

Urzędnik VII st. sł. Wójcikiewicz Tadeusz — urzędnikiem VI st. sł. dnia 30/VI 25 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Warszawie:

Urzędnik VIII st. sł. Podwiński Stanisław — urzędnikiem VII st. sł. dnia 27/VI 25 r.

Urzędnik VIII st. sł. Kałuba Włodzimierz — urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 1925 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Wołyńskim:

Urzędnik VII st. sł. Twerdochlib Meliton — urzędnikiem VI st. sł. dnia 26/VI 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. Filip Henryk — urzędnikiem VI st. sł. dnia 30/VI 1925 r.

w Urzędzie Delegata Rządu w Wilnie.

Urzędnik VII st. sł. Zejc Aleksander — urzędnikiem VII st. sł., dnia 30/VI 29 r.

Przeniesiony:

Prow. urzędnik VII st. sł. Stankiewicz Franciszek z Urzędu Wojewódzkiego Wołyńskiego do Starostwa w Zdołbunowie dnia 9/VII 1925 r.

C. We Władzach Administracyjnych I instancji.

Mianowani:

Starostami:

Urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewewódzkim w Warszawie Ołpiński Józef — Starostą w Sochaczewie dnia 7/VI 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Płocku — Godlewski Mikołaj, Starostą w Mławie w VII st. sł. dnia 29/VI 1925 r.

Moszyński Kazimierz — Starostą w Równem dnia 5/VI 1925 r.

Kierownik Starostwa w Kowlu w VII st. sł., Nìępokulczycki Hipolit — Starostą w VI st. sł. dnia 27/VI 1925 r.

Kierownik Starostwa w Witkowie w VII st. sł. Dr. Bereta Józef — Starostą w VI st. sł. dnia 26/VI 1925 r.

Urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie, Matusiński Stanisław — Starostą w Chrzanowie w dotychczasowym VI st. sł. dn. 22/VI 1925 r.

Urzędnik VI st. sł. w Województwie tarnopolskiem Pollo Włodzimierz — Starostą w Podhajcach w VII st. sł. zgodnie z deklaracją dnia 26/VI. 1925 r.

Starosta w VII st. sł. w Borszczowie Piotrowski Józef — Starostą w VI st. sł. dnia 30/VI 1925 r.

Starosta w VII st. sł. w Kopyczyńcach Karasiński Walerjan — Starostą w VI st. sł. dnia 30/VI 1925 r.

Starosta w VII st. sł. w Dobromilu Skarzyński Adam — Starostą w VI st. sł. dn. 30/VI 1925 r.

Urzędnikami Starostw:

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Kielcach Trznadel Edward — urzędnikiem VII st. sł. dnia 26/VI 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie stopnickiem w Busku Jaskólski Marjan — urzędnikiem VII st. sł. dnia 26/VI 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Lublinie Ziegler Leon — urzędnikiem VII st. sł. dnia 26/VI 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Mławie Cichocki Władysław — urzędnikiem VII st. sł. dn. 27/VI 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Gostyninie Wasylkiewcz Jan — urzędn. VII st. sł. dnia 27/VI 1925 r.

Prow. urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Hrubieszowie Tymiński Stefan — urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Sieradzu Trojanowski Roman — urzędnikiem VII sł. sł. dnia 30/VI 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Mińsku Maz. Szelowski Stanisław — urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Dubnie Dr. Winkler Władysław — urzędnikiem VII st. sł. dnia 26/VI 1925 r;

Prow. urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Święcianach Dr. Balawelder Zdzislaw — prow. urzędnikiem VII st. sł. dnia 26/VI 1925 r.

Prow. urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Słonimie Nowakowski Leon — prow. urzędnikiem VII st. sł. dnia 26/VI 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Lidzie Łyszczkowski Kazimierz — urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 1925 r.

Prow urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Święcianach Montwiłł Teodor — prow. urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 1925 r.

Kontr. Pracownik VIII st. sł. w Starostwie w Oszmianie, Piekutowski Jan prow. urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 1925 r.

Prow. urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Wołożynie Bieniewski Justyn — prow. urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim Wołyńskim Dzianott Karol na własną prośbę urzędnikiem IX st. sł. w Starostwie w Rohatynie dnia 11/VI 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Tarnowie Sokołowski Józef — urzędnikiem VII st. sł. dnia 22/VI 1925 r.

Urzędniki VIII st. sł. w Dyrekcji Policji w Krakowie Marzec Ludwik — urzędnikiem VII st. sł. dnia 22/VII 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Samborze Skąpski Stanisław — urzędnikiem VII st. sł. dnia 24/VI 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Lisku Kisielewski Henryk — urzędnikiem VII st. sł. dnia 24/VI 1925 r,

Dyrektor Policji w VII st. sł. w Bielsku Podgórski Jan — urzędnikiem VI st. sł. z pozostawieniem na dotychczasowym stanowisku dnia 26/VI 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Bielsku Muszyński Jerzy — urzędnikiem VI st. sł. dnia 26/VI 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Bielsku Dr. Stonawski Edward — urzędnikiem VI st. sł. dnia 26/VI 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Bielsku Dr. Burda Wiktor — urzędnikiem VII st. sł. dnia 26/VI 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Skałacie Brzeziński Tadeusz — urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Czortkowie Bogaczewicz Juljan — urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 1925 r.

Urzędnik VIII st. sł. w Starostwie w Kopyczyńcach Dr. Reaubourg Henryk — urzędnikiem VII st. sł. dnia 30/VI 1925 r.

w Komisarjacie Rządu na m. st. Warszawę.

Urzędnik VIII st. sł. Szmidt Karol — urzędnikiem VII st. sł. dnia 29/VI 1925 r.

Przeniesieni:

Urzędnik VII st. sł. Lechowski Józef — ze Starostwa w Miechowie do Starostwa w Będzinie dnia 19/VI 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. Przybyszewski Wiktor — ze Starostwa we Włoszczowej do Starostwa w Miechowie dnia 24/VI 1925 r.

Starosta w VI st. sł. w Zaleszczykach Bieniawski Jacek — do Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu w charakterze urzędnika VI st. sł. dnia 26/VI 1925 r.

Starosta w VII st. sł. Porański Władysław — ze Starostwa w Podhajcach do Starostwa w Zaleszczykach dnia 26/VI 1925 r.

Starosta w Równem Pollo Włodzimierz — do Województwa Tarnopolskiego dnia 4/VI 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. Tokarski Karol — ze Starostwa w Kutnie do Starostwa w Płocku dnia 15/VII 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. Zachuta Feliks — ze Starostwa w Żywcu do Starostwa w Gorlicach w charakterze kierownika Starostwa dnia 20/VII 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. Marzec Ludwik — z Dyrekcji Policji w Krakowie do Starostwa w Żywcu dnia 20/VII 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. Szeligowski Stanisław — ze Starostwa w Nowym Targu do Dyrekcji Policji w Krakowie dnia 22/VII 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. Dr. Chmielnikowski Tomasz — ze Starostwa w Zdołbunowie do Starostwa w Kostopolu dnia 9/VII 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. Kościołek Jan — ze Starostwa w Kostopolu do Starostwa we Włodzimierzu dnia 9/VII 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. Bużański Mikołaj — ze Starostwa we Włodzimierzu do Urzędu Wojewódzkiego Wołyńskiego dnia 9/VII 1925 r.

Zwolnieni:

Starosta w Mławie Dr. Jaroszyński Maurycy Zdzisław z dniem 30/VI 1925 r. na własną prośbę.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Komisarjacie Rządu na m. Wilno Jamontt Bronisław z dniem 15/VII 25 r. na własną prośbę.

Zmarł:

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Skierniewicach Urbański Michał dnia 26/V 1925 r.

b) w Generalnej Służbie Zdrowia.

w kwietniu 1925.

A. W Zakładach Państwowej Służby Zdrowia.

Mianowani:

Dr. Załęski Tedusz — prowizorycznym Kierownikiem Filji Państwowego Zakładu Higjeny w Łodzi w VI st. sł. z dniem 1 kwietnia 1925 r.

Połasznikówna Marja — urzędnik IX st. sł. Wydz. Budowl. Warszawskiej Dyrekcji Dróg Wodnych w Krakowie — urzędnikiem IX st. sł. w Państwowym Zakładzie badenia żywności w Krakowie z dniem 1 kwietnia 1925 r.

B. We Władzach II instancji.

Mianowani:

Dr. Bakun Józef — kontraktowy pracownik VIII st. sł. w Wydziale Zdrowia Urzędu Delegata Rządu w Wilnie prowizorycznym urzędnikiem VII st. sł. z dniem 1 kwietnia 1925 r.

Dr. Rostek Józef — p. o. Naczelnika Wydziału w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim w Katowicach — naczelnikiem tegoż Wydziału w V st. sł. z dniem 14 kwietnia 1925 r.

Przeniesieni:

Dr. Rutkowski Ludwik — pomocnik insp. lek VII st. sł. w Wydz. Zdr. Publ. Urzędu Delegata Rządu w Wilnie na stanowisko pow. lek. urzędowego przy Urzędzie Komisarjatu Rządu na m. Wilno.

Dr. Batko Józef — insp. lek. w VI st. sł. w Wydz. Zdrowia Wojew. Kraków na stanowisko lekarza powiatowego w VI st. sł. w Chrzanowie.

C. We Władzach I instancji.

Przeniesieni:

Dr. Bielatowicz Marjan — lek. powiat. w VII st. sł. w Tarnowie — na takież stanowisko w Nowym Targu.

Dr. Kowalewski Eugenjusz — prow. lekarz powiat. w VII st. sł. w Sarnach — na takież stanowisko w Stolinie.

Dr. Waręda Maciej — prow. lek. powiat. w VII st. sł. w Nowym Targu — na takież stanowisko w Tarnowie.

Dr. Kocwa Juljusz — lekarz pow. w VII st. sł. w Chrzanowie na takież stanowisko w Wieliczce.

Zmarł:

Dr Trzaska Juljusz — prow. lekarz powiat. w VII st. sł. w Stolinie w dniu 30/III 1925 r.

w maju 1925.

A. W Zakładach państwowej służby zdrowia.

Mianowani:

Inż. Rogoziński Bronisław — p. o. Kierownika Państwowego Zakładu badania żywności w Poznaniu — prow. dyrektorem tegoż Zakładu w VII st. sł. z dniem 1 maja 1925 r.

Taborski Aleksander — prow. urzędn. X st. sł. w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie z dniem 1 maja 1925 r.

B. We Władzach I instancji.

Przeniesiony:

Dr. Snitowski Wacław — lekarz pow. w VII st. sł. w Lubomlu — na takież stanowisko w Pułtusku.

W czerwcu 1925 r.

A. W Zarządzie Centralnym Min. Spr. Wewnętrznych:

Mianowani.

Dr. Ordyński Adam, urzędnik VII st. sł., urzędnikiem VI st. sł. z dniem 1 lipca 1925 r.

Żebrowski Franciszek, urzędnik VIII st. sł., urzędnikiem I kategorji VII st. sł. dnia 5.VI1925 r.

Nehringowa Marja, urzędnik IX st. sł., urzędnikiem II kategorji VIII st. sł. dnia 30. VI. 1925 r.

Spława-Neyman Helena, urzędnik IX st. sł., urzędnikiem II kategorji VIII st. sł. dnia 30. VI. 1925 r.

Budzieszewski Henryk, prowizoryczny urzędnik IX st. sł., prowizorycznym urzędnikiem VIII st. sł. dnia 30. VI. 1925 r.

Zajkowska Janina, urzędnik X st. sł., urzędnikiem III kategorji IX st. sł. dnia 25. VI. 1925 r.

Jaroszewska Zofja, urzędnik X st. sł., urzędnikiem III kategorji IX st. sł. dnia 30. VI. 1925 r.

Blusowa Marja, urzędnik XII st. sł., urzędnikiem III kategorji XI st. sł. dnia 30. VI. 1925 r.

B. W Zakładach Państwowej Służby Zdrowia.

Mianowani:

Dr. Hirszfeld Ludwik, Dyrektor Państwowego Zakładu Badania Surowic w Warszawie w V-b st. sł., Dyrektorem tegoż Zakładu w V st. sł. z dniem 1 lipca 1925 r.

Nowotarski Leon, Dyrektor Państwowego Zakładu Zdrojowego w Krynicy w VI st. sł., Dyrektorem tegoż Zakładu w V st. sł. z dn. 1 lipca 1925 r.

Dr. Saski Stanisław, urzędnik VII st. sł., urzędnikiem VI st. sł. w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie z dniem 1 lipca 1925 r.

Zofja Lubecka—prowizorycznym urzędnikiem IX st. sł. w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie.

Zwolnieni:

Sosnowska Joanna, urzędnik IX st. sł. w Państwowym Zakładzie Badania Żywności i Przedmiotów Użytku w Łodzi z dniem 31 lipca 1925 r. na własną prośbę.

Wanda Karłowska, urzędnik Państwowego Zakładu Higjeny w Warszawie w VIII st. sł., z dniem 31.VIII.1925 r. na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Marja Zdanowiczowa, urzędnik Państwowego Zakładu Higjeny w Warszawie w VIII st. sł. z dn. 31/VIII 1925 r. na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie czwilnej.

Janina Łabęda, Urzędnik. Państwowego Zakładu Higjeny w IX st. sł. w Warszawie, z dniem 31. VIII. 1925 r. na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

C. We władzach II instancji.

Mianowani:

Labes Bronisław, inspektor farmaceutyczny w VII st. sł., inspektorem farmaceutycznym w VI st. sł. w Wydziale Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego w Nowogródku z dniem 1 lipca 1925 r.

Hrynaszkiewicz Nikodem, prowizor. inspektor farmaceutyczny w VII st. sł., prowizorycznym inspektorem farmaceutycznym w VI st. sł. w Wydziale Zdrowia Urzędu Delegata Rządu w Wilnie z dniem 1 lipca 1925 r.

Przeniesieni:

Dr. Zaroski Józef, inspektor lekarski w VI st. sł. w Wydziale Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego w Nowogródku, na takież stanowisko w Wydziale Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego w Brześciu n/B. z dniem 1 czerwca 1925 r.

Zmarli:

Piotr Levittoux, inspektor farmaceutyczny w VI st. sł. w Wydziale Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie, dnia 27 czerwca 1925 r.

D. We władzach I instancji.

Mianowani:

Dr. Szlązkiewicz Władysław, prowizoryczny lekarz powiatowy w VIII st. sł., prowizorycznym lekarzem powiatowym w VII st. sł. w Horochowie z dniem 1 lipca 1925 r.

Przeniesieni:

Dr. Domański Zygmunt, lekarz powiatowy w VI st. sł. w Krasnymstawie, na stanowisko inspektora lekarskiego w VI st. sł. w Wydziale Zdrowia Publicznego Urzędu Wojewódzkiego w Nowogródku z dniem 1. VI. 1925 r.

Dr. Kruczek Szczepan, lekarz powiatowy w VII st. sł. w Lubaczowie, na stanowisko urzędnika VII st. sł. w Wydziale Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu z dniem 1 czerwca 1925 r.

Dr. Narkiewicz Kazimierz, lekarz powiatowy w VII st. sł. w Wilejce, na takież stanowisko do Krasnegostawu z dniem 1 lipca 1925 r.

Zwolnieni:

Dr. Kobyliński Zygmunt, lekarz powiatowy w VI st. sł. w Radzyniu, z dniem 30 czerwca 1925 r. na podstawie art. 116 Ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Przeniesieni w stan spoczynku:

Dr. Wasiewicz Mieczysław, lekarz powiatowy w VI st. sł. w Pułtusku, z dniem 31 lipca 1925 r.

Drukarnia Policyjna, Warszawa, Długa 38. — L. 145. 14-IX. 1925. 3.000.